AKŞAM'ın Küçük İlânlarını
Mutlaka Okuyunuz!
KÜÇÜK İLÂNLARIMIZ
Pazar, Salı ve Perşembe günleri çıkar.

AKŞAM

TOPANE Türkiye Birinci TERAZİ FABRİKASI mamulâtını tercih ediniz. Her yerde arayınız ve markasına dikkat ediniz. Mukavemet ve zerafet

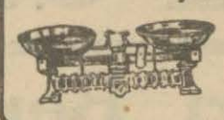

TOPANE

Sene 19 — No. 6680 — Fiati her yerde 5 kuruş | PAZARTESİ 24 Mayıs 1937 | Telefon: 24240 (İdare)—24249 (Tahrir)— 24248 (Müdür) — 20113 (Klişe)

Başvekil dün gece Nişe döndü

Makedonyada feyezandan hat bozuldu bugün başka bir yoldan Selâniğe gelecek ve Atinaya hareket edecek

Başvekil: "Seyahatimden memnunum Barışın muhafazasında Balkan antantı hakikî bir âmildir„ diyor

Başvekilimiz bu akşam 24 te Atinaya varıyor. Yunan gazeteleri bu ziyareti Türk-Yunan dostluğunun artan kuvvetine delil olarak selâmlıyorlar

Atina mahafilinin bugünkü mülâkatlarına büyük ehemmiyet verdikleri iki müttefik Başvekil B. İsmet İnönü ve B. Metaksas

Türk, Yunan Başvekillerinin görüşecekleri Yunan Hariciye nezareti binası

Belgrad 23 (Akşam) — İngiltere kralı altıncı Jorjun taç giyme merasiminde Londrada misafir bulunduktan sonra Türkiyeye avdet etmekte olan Türkiye Başvekili B. İsmet İnönü ve refikaları beraberlerinde askerî kumandanlardan general Kâzım ve amiral Şükrü Okan olduğu halde bu sabah semplon trenile 7,30 da Belgrada geldiler.

Londrada iken İngiliz ricalile geniş siyasî temaslarda bulunmuş ve gene orada Yugoslavya kral naibi prens Polle de uzun bir mülâkat yapmış olan Türkiye Başvekiline, Türkiye Cumhuriyetinin Belgrad büyük elçisi B. Ali Haydar, İtalya hududunda mülâki olmuştu.

Türkiye Başvekili B. İsmet İnönü, Belgrad istasyonunda Yugoslavya Başvekili B. Milân Stoyadinoviç, Yunanistan elçisi, sarayı kralî teşrifat erkânı, Türkiyenin Belgrad elçiliği erkânı, yüksek hariciye memurları ve Belgraddaki yerli, ecnebi gazeteciler tarafından büyük merasimle karşılandı.

Beşüş bir çehre ile trenden inen Başvekil B. İsmet İnönü, Yugoslavya Başvekili B. Stoyadinoviçle samimî bir surette öpüşüp selâmlaştıktan sonra istasyon yakınındaki binada oturmuşlar ve bir müddet görüşmüşlerdir.

Başvekilimizin Belgraddaki beyanatı

Bu mülâkattan sonra Başvekil B. İsmet İnönü, gazetecilere şu beyanatta bulunmuştur:

— Seyahatimdne fevkalâde memnunum. Bilhassa muhterem ve kıymetli arkadaşım B. Stoyadinoviçi burada tekrar selâmlamak fırsatını elde ettiğimden dolayı çok bahtiyarım. (Devamı 4 üncü sahifede)

Romanyadan döviz vermeden petrol ve kereste alınacak

Rumen mahafili Bükreşteki müzakerelerin müsbet bir netice vereceğini söylüyorlar

B. Antoneskonun Ankarayı ziyaretinden bir intiba

Bükreşten bildiriliyor: Geçen hafta Türkiye hariciye vekili B. Tevfik Rüştü Arasın Bükreşe yaptığı ziyaretin başlıca hedefi, Türkiye ile Romanya arasında bir ticaret muahedesi akdetmekti. Bunun içindir ki B. Tevfik Rüştü Arasa ticaret ve iktisad işleri müdürü B. Nizameddin refakat etmiştir.

Yapılan müzakereler Türk ve Rumen hariciye vekillerinden başka Rumen ticaret ve sanayi nezareti müsteşarı B. Becerano, Rumen hariciye nezareti iktisad şübesi müdürü B. Cristu, ticaret ve sanayi nezareti umumî kâtibi B. Hariam iştirak etmişlerdir.

(Devamı 4 üncü sahifede)

Yeni polis teşkilâtı kanunu

Yeni projeye göre bugünkü memurların dereceleri nedir?

Başkomiserler 35, komiserler 30. muavinler 25, polisler 20 lira aslî maaş alacaklar

Ankara 24 (Hususî muhabirimizden) — Polis teşkilâtı kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihasına göre emniyet umum müdürlüğü merkez teşkilâtı şu şekilde olacaktır:

A) Umum müdürlüğe bağlı makamlar, 1 — Umum müdür muavinlikleri, 2 — Teftiş heyeti reisliği, 3 — Dört daire reisliği, 4 — Hukuk işleri müdürlüğü (bir büro) 5 —

(Devamı 10 uncu sahifede)

Vergi tarhında yapılan hatalar nasıl düzeltilecek?

Maliye vekâleti her vergi için mufassal bir izahname ihzar etti

Ankara 24 (Hususî muhabirimizden) — Maliye vekâleti mühtelif vergilerin tahakkuk muamelelerinin ikmalinden sonra gerek mükelleflerin müracaatı ve gerek idareten yapılan tedkikler neticesinde kanunlarda yazılı hükümlere aykırı olarak tahakkuk ettirildiği anlaşılan vergilerin ne suretle ıslah ve tashih olunacağını gösterir bir izahname hazırlamıştır. Bu izahnameye göre:

A) — İster mükellefiyetin esasına, isterse tatbik olunan vergi nisbetlerine taallûk etmiş olsun, kanunlarında yazılı idarî kaza mercilerinin (itiraz ve temyiz komisyonları) veya devlet şûrasının kararına iktiran etmek suretile katiyet kesbeden vergiler idareten hiç bir suretle tashih ve tadil olunamaz.

B) — Tahakkuk eden veya katiyet kesbeden vergiler, kaza mercilerinin tedkikinden geçmiş olduğu takdirde, bunların tarhiyatında vukua geldiği sonradan anlaşılacak hatalar şu suretle tashih olunacaktır.

Kazanç vergisinde:

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 62 nci maddesinde itirazı mucip hâdise maddî hata veya yanlış nisbet tatbiki gibi açık bir kanunsuzluk şeklinde görülürse vilâyetlerde varidat müdürünün ve kazalarda en büyük mülkiye memurlarının tasvibi ile hatanın düzeltileceği gösterilmiştir.

(Devamı onuncu sahifede)

Rokfeller 97 yaşında öldü

Londra 24 (Akşam) — Nevyorktan gelen haberlere göre petrol kralı Con Rokfeller 97 yaşında olduğu halde ölmüştür.

[Rokfeller fakir bir ailenin oğludur. Küçük yaşta işe atılmış ve uzun mahrumiyetlerden sonra bir petrol damarı bularak petrol işletmeğe başlamış, işini büyüterek dünya petrollerinin büyük bir kısmını kendi murakabesi altına almıştı.

Rokfeller dünyanın en zengin adamı idi. Serveti bir kaç milyar dolar tahmin ediliyordu. Rokfeller hayır işlerine çok para vermiş, her tarafta enstitüler açtırmıştı.]

Pazartesi konuşmaları:

Anadolu notları

Yazan: Hasan Âli Yücel

[Altıncı sahifemizde okuyunuz]

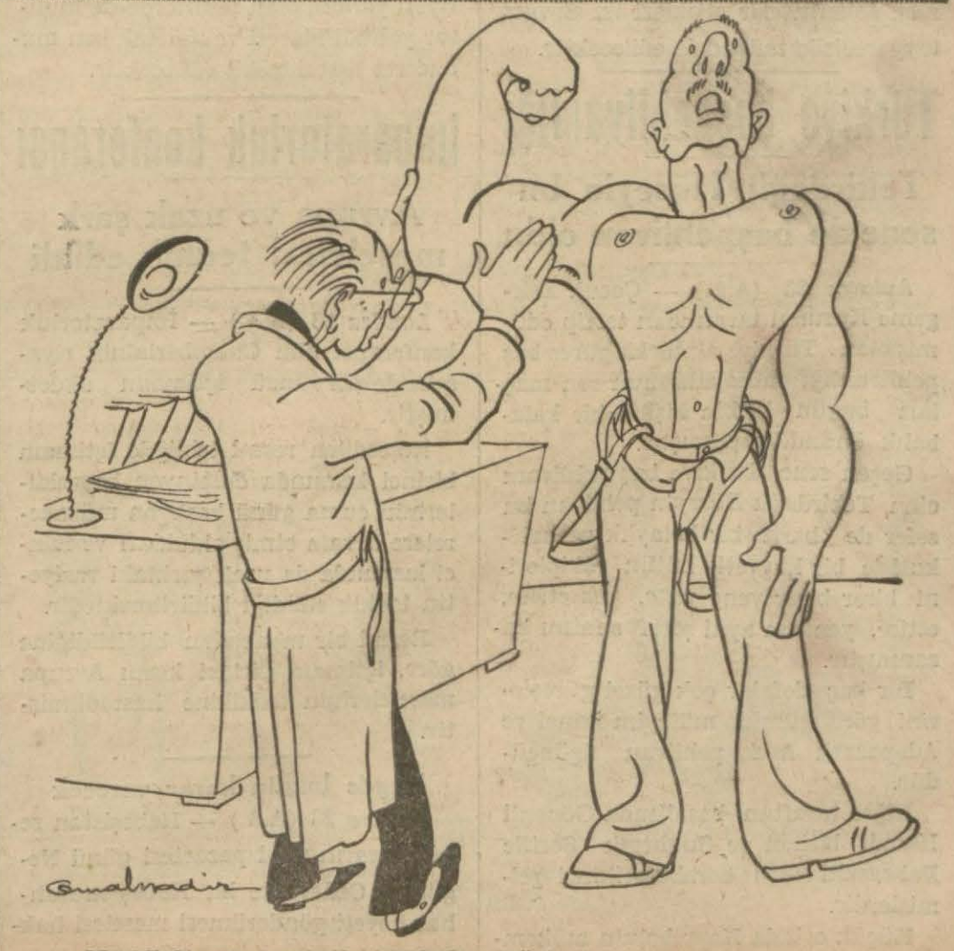

— Maşallah, ne pazılar!... Boksör müsünüz?...
— Evet, bir mağazada tahsildarım!..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Telgraflar

Macarları, Berlin - Roma mihveri tatmin etmiyor

Macar ajansı, İtalyan - Macar münasebetlerinin gerginleştiğini tekzib ediyor

Budapeşte 23 (A.A.) — Havas ajansı muhabirinden:

Siyasî mahafil, İtalyan - Macar görüşmelerinin hatimesini teşkil eden muhtasar tebliğ hakkında pek az mütalea yürütmekte, yalnız - İki memleketi birleştiren rabıtaların salâbetinitebyin etmektedirler.

Magyarosag gazetesi, bu tebliğin Macaristanın hukuk müsavatından bahsetmemekte olduğunu çünkü Roma protokollarını imza etmiş olanların bu baptaki noktai nazarlarını evvelce müteaddit defalar izhar etmiş olduklarını izah makamında yazmaktadır. Maamafih, liberal mahafile göre, Roma - Berlin mihveri Macaristanı tamamile tatmin etmemektedir.

Baczy Zsilinszky, diyor ki:

Diğer memleketler için olduğu gibi bu memleket için de her şeyden evvel mühim olan cihet, İngiliz siyasetine muhalefet etmemektir.

Londra görüşmeleri sulh siyaseti için mesud bir başlangıçtır

B. Hodza Ingiltere ile Fransanın küçük itilâfa ehemmiyet verdiklerini söylüyor

Prag 23 (A.A.) — Çekoslovakya Başvekili B. Hodza gazetecilere harici ve dahili siyaset hakkında beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

«Londra görüşmeleri, yeni ve kuvvetli bir sulh siyasetinin mesud bir başlangıcı olarak telâkki edilebilir.

Orta Avrupa meselelerinde Londra ve Paris mutabakat halinde bulunmaktadır. Bu iki devlet, Tuna memleketleri arasında umumî ve ekonomik iş birliğinin şayanı temenni olduğu fikrindedirler. Fransa ve İngiltere, Küçük antantı, sağlam ve devamlı bir mıntakavî birlik telâkki etmektedir. Çekoslovakyanın infirad halinde bulunduğu hakkındaki bütün şayialar esassızdır.

Çekoslovakya - Sovyetler birliği ittifakı, hemen hemen her yerde nazik zamanlarda sulh siyasetine müsmir bir surette yardım edecek bir diplomatik vesika telâkki olunmaktadır. Küçük antant, bütün büyük komşularile ve bu meyanda bittabi İtalya ve Almanya ile de yapıcı bir siyasete başlamak arzusundadır.»

Dahilî siyaset hakkında ise, B. Hodza ezcümle demiştir ki:

«Parlâmento, yakında Alman Sudet partisi tarafından ileri sürülen teklifleri müzakere etmek fırsatını bulacaktır. Bu müzakerenin neticesi hükûmetin noktai nazarı üzerinde katî bir tesir icra edecektir.»

Esir iki Alman layyareci

Iki Sovyet tayyareci ile mübadele edilmesi muhtemel

Paris 24 (Akşam) — Hariciye nazırı M. Delbos, Bask reisicumhuruna müracaatle esir edilen 2 Alman tayyarecinin ölüm cezasının başka cezaya tahvil edilmesini rica etmiştir. Bask hükûmeti, Fransanın harbin insanileştirilmesi ve ecnebilerin iştirakinin meni için tavassutta bulunaması şartile bunu kabul edeceğini bildirmiştir.

Bir rivayete göre iki Alman tayyareci, âsilerin esir ettikleri iki Sovyet tayyarecisile mübadele edilecektir.

Türkiye başpehlivanlığı

Tekirdağlı Hüseyin bu sene de başpehlivan oldu

Ankara 23 (A.A.) — Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından tertip edilmiş olan Türkiye altı ok güreş başpehlivanlığı müsabakasının son maçları bugün 10 bin kişilik bir kalabalık önünde yapılmıştır.

Geçen sene Türkiye başpehlivanı olan Tekirdağlı Hüseyin pehlivan bu sefer de bariz bir kolaylık ve harikulâde bir kuvvetle bütün rakiplerini birer birer yene yene, pes ettire, ettire, yeniden ayni şeref sıfatını kazanmıştır.

Bir kaç defalar çok güzel güreşlerini gördüğümüz mülâyim ikinci ve Adapazarlı Arif pehlivan üçüncüdür.

Diğer taraftan başaltında Gönenli Hamdi birinci ve Sındırgılı Şerifle Babaeskili ikisi berabere ikinci gelmişlerdir.

Küçük ortada Hayrebolulu mükemmel bir güreşten sonra birinciliği kazanmıştır.

Filistin, Ingiliz dominyonu oluyor

Müteakiben manda kaldırılacak, arap ve yahudi şehirlerinde muhtariyetler kurulacak

Londra 24 (A.A.) — Filistin komisyonu mesaisine devam etmiştir. Sunday Dispatch gazetesine göre, komisyon geçen hafta zarfında şu neticeye varmıştır.

Filistin İngiliz dominyonu olacak ve Milletler cemiyeti ile bir anlaşma yapıldıktan sonra, manda kaldırılacaktır. Ekseriyeti Arap olan bütün şehirlerde muhtar arap idaresi ve ekseriyeti yahudi olan şehirlerde de muhtar yahudi idaresi ve müteakiben muhaceret listesi tesbit edilecektir.

Imparatorluk konferansı

Avrupa ve uzak şark meseleleri tedkik edildi

Londra 23 (A.A.) — İmparatorluk konferansı dün Chamberlainin riyasetinde dördüncü içtimaını akdetmiştir.

Neşredilen resmî tebliğde içtimaın birinci kısmında dominyon başvekillerinin cuma günü başlıyan müzakerelere devam etmiş oldukları ve ikinci kısmında da uzak şarktaki vaziyetin tedkik edildiği bildirilmektedir.

Resmî bir menbadan bildirildiğine göre, içtimaın birinci kısmı Avrupa meselelerinin tedkikine hasredilmiştir.

Negüs bugün karar verecek

Londra 23 (A.A.) — Habeşistan sefareti yarın yani pazartesi günü Negüsün Cenevreye bir Habeş murahhas heyeti gönderilmesi meselesi hakkında bir karar vereceğini bildirmektedr.

Almanya ile ticaret muahedesi

Heyetimiz haziran sonlarında Berline gidecek

Ankara 24 (Telefonla) — Almanya ile akdedeceğimiz yeni ticaret anlaşması müzakerelerine iştirak etmek üzere bir ticaret heyetinin Berline gideceği yazılmıştı. Bu heyetin kimlerden mürekep olacağı başbakan B. İsmet İnönünün Ankaraya avdetinden sonra belli olacaktır.

Berlinde yapılacak müzakerelerin başlangıç tarihi üç temmüz olarak tesbit edildiğinden heyetimiz bu tarihte Berlinde bulunmak üzere haziran sonunda buradan hareket edecektir.

Leton heyeti

Bir ticaret muahedesi akdi için Ankaraya geliyor

Ankara 24 (Telefon) — Letonya ile aramızdaki ticaret münasebetleri tanzim ve bu maksadla bir ticaret ve klering anlaşması akdi için yapılacak müzakerelere iştrak etmek üzere bir Letonya ticaret heyeti bugünlerde buraya gelecektir.

Bugün Letonya ile aramızda, ticaret münasebetleri tanzim edecek bir anlaşma mevcud değildir. Esasen bu memleketle olan ticaret münasebetlerimiz de pek mahdud bulunmaktadır.

Yapılacak yeni anlaşma ile bu münasebetlerin inkişaf edeceği umuluyor. Bilhassa tütünlerimiz için Letonyanın iyi bir mahreç olacağı yapılan tedkikden anlaşılmıştır.

Letonya ile akdedilecek ticaret ve klering anlaşması bu memleketle aramızda yapılacak ilk ticaret anlaşması olacaktır.

Türk - Leh ticareti

Ankarada müzakereler müsaid bir hava içinde ilerliyor

Ankara 23 (Telefonla) — Polonya ile aramızdaki ticaret münasebetleri gün geçtikçe artmaktadır. Bunu göz önünde tutan hükûmetimiz Varşovada bir ticaret ataşeliği teşkilini kararlaştırmıştır.

Diğer taraftan bir müddettenberi şehrimizde bulunan Polonya ticaret heyeti ile hükûmetimiz arasında cereyan eden müzakereler çok müsaid bir hava içinde ilerilemektedir.

Yakında biteceği umulan bu müzakerelerden sonra akdedilecek yeni ticaret ve klering anlaşmaları ile iki memleket arasındaki ticaret münasebetlerinin çok memnuniyet verici bir safhaya dahil olacağı anlaşılmaktadır.

Ankara kömür sergisi

Adliye vekili Saraçoğlu takdirlerini bildirdi

Ankara 23 (A.A.) — Dün kömür sergisini en son olarak Adliye Bakanı B. Şükrü Saraçoğlu görmüştür. Bakanımız sergi hakkındaki intibalarını şu suretle kaydetmiştir:

«Türk çocuğunun istidat ve kabiliyetine yeni ve güzel bir nümune olan kömür sergisinden biraz daha mağrur olarak çıkıyorum. »

Enternasyonal kömür sergisi dünya matbuatında hayret ve takdir dolu yazılar neşrine sebep olmuştur. Şimdiye kadar 12 muhtelif lisanda çıkan 43 büyük yabancı gazete sergimiz hakkında takdirkâr yazılar neşretmiştir.

Amerikada çıkan Nevyork Times neşrettiği bir yazıda, «Türkler sergicilikte Avrupaya örnek sayılacak bir eser meydana getirdiler» demektedir.

Türk - Macar ticaret anlaşması

Ankara 23 (Telefonla) — Türk - Macar ticaret anlaşması müzakereleri bitmiştir. Anlaşmanın yarın imzalanması kuvvetle muhtemeldir.

B. Mussolini Ispanya harbinden bıktı, usandı

Fransız gazeteleri mütareke teklifi hakkında birbirine zıt mütalâalar yürütüyorlar

Paris 23 — Figaro gazetesinin Romadaki muhabiri B. Mussolininin İspanya harbinden bıktığını ima ediyor ve muhasamatın tatili için yapılan İngiliz teklifine karşı hasmane bir vaziyet almadığını ilâve ediyor ve diyor ki: «İtalyan zimamdarları, İspanya harbini, İtalyan milletinin sevmediğini bilirler. Almanya, İtalyaya İspanya toprağından elini çekmesini tavsiye ediyor. Asilerin erkânı harbiyesi Romanın tasvip etmediği siyasî ve tabiyevî hatalar işlemiştir.»

Paris 23 — İspanyada muhasamatın tatili hakkındaki İngiliz teklifi gazetelerin heyeti umumiyesi tarafından iyi karşılanmış olmasına rağmen bu hususta ileri sürülen mütalâalar biraz çekingendir.

Sağ cenah gazeteleri, Bilbaoya karşı taarruzun şiddetlendiği şu zamanda, bir mütarekenin akdi ancak Valensiya hükûmetine faydalı olacağını ileri sürerken sol cenah gazeteleri bu teşebbüsün, Valensiya hükûmeti tarafından Milletler Cemiyetine yapılan müracaati suya düşürmesinden korkuyorlar.

Jour gazetesi diyor ki: «İngiliz teklifindeki ülüvvücenabı takdir etmekle beraber, bu ancak Valensiya hükûmetine faydalı olabilir.»

Humanité gazetesi de şu mütalâayı yürütüyor:

«Valensiya hükûmeti, her şeyden evvel Milletler Cemiyyetine müracaat ederek beynelmilel hukuka hürmet gösterilmesini ve mütaarrızlara karşı zecrî tedbirler alınmasını istiyor.»

Tepebaşında bir cerh

Üç sarhoş, polis Feridunu bıçakladılar, asıl carih yakalandı, iki arkadaşı kaçtılar

Dün gece yarısına doğru Tepebaşında bir polisin ağır surette yaralanmasile neticelenen bir vaka olmuştur.

Tepebaşında Foli Berjer kabaresinde içip eğlenenler arasında bulunan üç kişi, bir aralık fazla sarhoş olarak sağa sola sarkıntılığa başladıkları için, kabare sahibi tarafından Tepebaşında nokta memuru bulunan polis bay Feriduna müracaat edilmiştir. Bay Feridun bu şikâyet üzerine kabareye gitmiş ve haklarında şikâyet edilen üç arkadaşı sokağa çıkarmıştır. Polis Feridun, burada bir taraftan gençlere nasihatlarda bulunmakla beraber, diğer taraftan da alelusul polis merkezini haberdar etmek üzere nokta mahallindeki telefon başına gitmiştir. Burada Feridun, anî olarak bir taarruza maruz kalmış ve vücudünün üst kısmına birkaç bıçak darbesi yemiştir.

Polis Feridun yaralanmasına rağmen bu azılı sarhoşu zaptetmeğe uğraşmış, bu sırada da diğer iki arkadaşı kaçmıştır.

Az sonra hâdise yerine gelen diğer memurlar bir taraftan carih Samiyi karakola götürmek üzere, diğer taraftan da Feridunu berayi tedavi Beyoğlu hastanesine kaldırmışlardır.

Kendini bilmiyecek derecede sarhoş olan Sami, iki arkadaşının kim olduğu hakkındaki suallere bin müşkülâtla cevap vermiş ve Kasımpaşada bir eve gittiklerini söylemiştir.

Sarhoş carihin söylediği bu ev gece aranmışsa da diğer iki kişi bulunamamışlardır.

Polis, Saminin arkadaşlarını aramaktadır. Bu sabah Beyoğlu Zükür hastanesinden yaptığımız tahkikata göre yaralı polis memurunun vaziyeti sıhhiyesi iyicedir.

Bilbaoda harb

Asi kuvvetler 7 kilometre kadar ilerlemişler

Bask cephesi 23 (A.A.) — Havas ajansı muhabirinden:

General Molanın kıtaatı, dün 7 kilometre kadar ilerlemişlerdir. Bu kuvvetlerin şimdiden Blbaonun kapılarında bulunmakta oldukları söylenebilir.

110 mânia: Faik (İs.) derece 16.47. liğ:

Franco kıtaları dün Bask cephesinde Diama ve Villaro mıntakalarında ilerlemeğe devam ederek üç kasaba ile, Bargondia, Urri sırtlarını ve Luguate, Urrutuchu tepelerini işgal etmişlerdir.

Bask milislerinin mukavemeti zayıflamaktadır. Düşman ağır zayiata uğramaktadır.Mühim mikdarda harb malzemesi ile 250 esir alınmıştır.

Tebliğde diğer cephelerde mühim harekât olmadığı kaydedilmekte ve Pampelune ile Valladolid kasabalarının kızıl tayyareler tarafından bombardıman edilmesi protesto edilmektedir. Bombardıman neticesinde bu kasabalarda 12 kişi ölmüş ve 47 kişi yaralanmıştır.

Tebliğde kızıl Jaime 1 zırhlısının müessir surette bombardıman edildiği ve mürettebatın gemiyi terkettiği ilâve edilmekedir.

Kutubdan ilk telsiz

Moskova 23 (A.A.) — Tayyarelerle kutuba muvasalat eder etmez Smit ve arkadaşları tarafından tesis edilen Sovyet istasyonunun yolladığı ilk telsiz meteroloji bülteni şudur:

Şimal kutbu bugün nisbeten sıcaktır. Hararet sıfırın altında 12 dir. Hava güneşlidir. Hafif bir rüzgâr vardır. 24 saat mütemadi surette çalıştıktan sonra iyi uçtuk.

Hindenburg balonu

Faciaya bir gök şeraresi sebeb olmuş

Lakehurst 23 (A.A.) — Röyter: B. Ecknerin şehadetine göre, Hindenburg balonu felâketine, bir gök şeraresi ve istimat kablosunun sebep olmuş bulunması muhtemeldir.

Doktor Eckner, felâket esnasında hazır bulunan şahidlerin ateşin evvelâ arka taraftan çıktığı hakkındaki ifadelerine dayanarak, balonun grei tarafında bir yerden gaz kaçtığı neticesine varmaktadır. B. Ecknere göre, bu gazın nasıl olup ta kaçtığı ancak şu suretle izah edilebilir: Bir kaç dakika evvel kablo kırılmış ve kırılırken gaz hücresini delmiş, bu da anî gaz kaçmasına sebep olmuştur.

Bu serbes hidrojeni ateşliyen elektrikiyeti sakine şeraresinin de balonun üstündeki hava kütlelerinden gelmiş olması icabeder.

Doktor Eckner, bir suikast ihtimali hakkındaki sual üzerine omuz silkmiş ve demiştir ki:

«Böyle bir tahminni teyid edecek hiç bir iz yoktur. Sabotajı ancak nazarî bir ihtimal olarak mütalâa edebilirim.»

B. Bek Berline gitti

Brüksel 23 (A.A.) — Polonya hariciye nazırı Beck dün saat 17 de tayyare ile Berline hareket etmiştir. Nazır Berlinden Varşovaya avdet edecektir.

B. Ribbentrop Papa nezdinde sefir olacak

Berlin 23 (A.A.) — Nasyonal-Sosyalist mahfillerde söylendiğine göre, Almanya hükûmeti von Bergenin yerine von Ribbentropu Papa nezdine sefir tayin edecektir

Istanbulun imar plânı

B. Prost, İstanbulla Beyoğlu münakalâtı için etüdlerini bitirdi

Şehircilik mütehassısı B. Proste'un şehir plânını hazırlamak ile meşgul olduğu malûmdur. Mütehassıs, Paristen döndükten sonra önümüzdeki bütün yaz şehrimizde çalışacağından ona göre bir çalışma programı hazırlamıştır. Şimdi mesaisinin esasını, asıl imar plânına esas olacak avan projenin tanzimi teşkil etmektedir.

B. Proste, geçen sefer buradan ayrılırken şehrin muhtelif mıntakalarının tanzim ve imarında ve plânın hazırlanmasında müessir olan bazı tetüdler için imar şubesindeki mütehassıslara talimat vermişti. Bu talimat dairesinde hazırlanan etüdleri bu sefer şehrimize gelir gelmez tedkik etmiş ve bunları erazi üzerinde tabik etmek üzere şehrimizin muhtelif yerlerinde tedkiklerde bulunmuştur.

Haber aldığımıza göre mütehassıs İstanbul ile Beyoğlu arasındaki tramvay, otobüs, otomobil nakliyatının tanzimi ve ona göre yolların genişletilmesi ve yahut yeni yollar açılması hususundaki etüdlerini bitirmiştir.

Bilhassa Gazi köprüsü bittikten sonra Şehzadebaşından başlıyarak Unkapanına inecek ve yeni köprüyü geçtikten sonra Azapkapıdan Beyoğluna çıkacak hattın Beyoğlu kısmına isabet eden güzergâhını tamamile tesbit etmiştir.

Bundan başka İstanbulun muhtelif semtlerinde tatbik edilecek imar plânı için istimlâk edilecek bina ve arsaların istimlâk bedellerinin ödenmesi ve bunların satışile temin edilecek varidat hakkında da tedkiklerini ilerletmiştir. Buna ait bir nizamname projesi hazırlamaktadır.

Bundan başka B. Proste, imar plânı tatbik edilmeğe başlandığı zaman imar edilecek mıntakların her türlü medenî ihtiyaçlarını ve uzun müddet harap olmaktan kurtulmaları için de bazı tedbirler almağı da düşünmektedir.

Mütehassıs, bu caddelerin, sokakların kışın ve yazın ne suretle temizlenmesi lâzımgeleceğini tayin edecektir.

Belediye, plân mucibince bu semtleri imar ederken mütehassısın göyterdiği esaslar dairesinde o semtin bütün ihtiyaçlarını temin edecek tedbirler alacaktır.

Üst kat penceresinden aşağıya düştü

Beşiktaşta oturan Yahya isminde altı yaşlarında bir çocuk dün evinin en üst kat pencerelerinden birinden sokağı seyrederken muvazenesini kaybederek yere düşmüştür.

Yahya ağır surette yaralı olduğu halde hastaneye kaldırılmıştır.

Bir hizmetçi üç ay hapse mahkûm oldu

Habibe adında bir kadının evinde hizmetçilik yapan Saniye adında bir kadın geçenlerde evde Habibenin altın küpelerini çalarak kaçmış, biraz sonra zabıta tarafından yakalanmıştır.

Dün birinci ceza mahkemesinde yapılan muhakeme neticesinde Saniyenin bu hırsızlığı sabit olduğundan üç ay hapsine karar verilmiştir.

ŞEHİR HABERLERİ

Yetim maaşları

Takas yolile tevkifat yapılamıyacak

Yetim ve dulların maaşlarından mahkeme kararı olmaksızın takas suretile tevkifat yapılmaması hakkında Maliye Vekâletinden vilâyetlere bir tamim gönderilmiştir.

Askerî, mülkî memur ve mütekaidlerin mahiyetleri meşkûk zimmetleri hariç olmak üzere kat'î mahiyeti haiz bulunan borçlarının almakta oldukları maaşlarla borçlar kanununun 118 inci maddesine istinaden takas edilmesi evvelce bir tamimle bildirilmişti.

Fakat temyiz mahkemesi, eytam ve eramil maaşlarının şahsa aid olup terekeye aid olmadığı içtihadında bulunduğu ve murislerinin eski veya yeni kanun zamanında vefat ettiği ve mirası kabul veya reddettiklerini araştırmadan ve kendilerine borcun intikal ettiği sabit olmadan murislerinin borcunun aldıkları maaşlardan takasının doğru olmıyacağı neticesine vardığı anlaşılmıştır. Vekâlet, vefat eden askerî ve mülkî memurların gerek eski, gerekse yeni bilûmum borçlarından dolayı eytam ve eramil maaşlarından mahkeme kararı olmaksızın takas yolile tevkifat yapılmamasını bildirmiştir.

Olgunluk imtihanları

Sorulacak sualler lise tahsilinin hülâsası olacak

Resmî ve hususî liselerde olgunluk imtihanlarının ne zaman ve hangi mekteplerde yapılacağını geçenlerde yazmıştık.

Olgunluk imtihanları için geçen sene Marif Vekâleti tarafından hazırlanan imtihan sualleri kapalı zarf içinde gönderilmiş ve imtihan günleri komisyon huzurunda açılmıştı. Bu sene de ayni usule riayet edilecektir.

Ancak haber aldığımıza göre geçen sene tertip edilen olgunluk imtihanları sualleri, daha ziyade muayyen bir bahse taallûk ediyordu. Maarif Vikâleti, olgunluk imtihanlarının bütün lise tahsilinin bir hulâsasını teşkil edeceğini düşünerek bu seneki imtihan suallerinin, o dersin umumî vaziyetine ve bütün lise tahsilinin neticesine göre hazırlamağa karar vermiştir. Bu suretle olgunluk imtihanında muvaffak olan talebenin lise tahsilini mükemmel surette ikmal ettiği fiilen tezahür edecektir.

Yalovada mahsul vaziyeti iyi

Yalova kazasında havaların müsait gitmesinden ekinlerin durumu iyi olduğu gelen raporlardan anlaşılmıştır.

Tahsisattan fazla kalan miktar

Alâkadar vekâletlerden vilâyetlere gönderilen bir tamimde 936 malî senesi bitmek üzere olduğundan ve 1 hazirandan itibaren 937 malî yılına girileceğinden muhtelif tahsisattan fazla kalanların miktarlarının bildirilmesi emrolunmuştur.

Âbideler ve vakıflar

Başvekâlet vilâyetlere mühim bir tamim gönderdi

Başvekâlet millî abidelerin korunmasını temin ve vakıf işlerinin islah ve daha semereli bir hale getirilmesi için vilâyetlere bir tamim göndermiştir. Başvekâlet bu tamiminde ezcümle diyor ki:

«Her biri millî birer hazine değerinde olan âbidelerimizin imar ve muhafazasına çalışmakla kalmayıp, şehirlerin imarına da mühim nisbette iştirak ve bir çok içtimaî müesseselere yardım etmekte bulunan vakıflar idaresi, umumî müfettişlerin cidden müzaheretine lâyık ve muhtaçtır. İdarenin ıslahı ve daha semereli faaliyetlerde bulunabilmek üzere gelirinin arttırılması için girişilen teşebbüs ve tedbirlerin elde edilecek neticeleri yüksek idare makamlarının gösterecekleri alâka ile mütenazır olacaktır. Vakıflar Genel direktörlüğünden idare işleri hakkında vaki olacak maruzat ve müracaatların iyi karşılanarak yürütülmesine müzaheret edilmesini dilerim.»

Belediye otobüsleri

Eylülde 100 otobüsün işliyeceği söyleniyor

Belediyenin Avrupadan getirteceği otobüslerin gümrük resminden muafiyeti hakkındaki kanun lâyihası Millet Meclisinde bütçe müzakeresinden sonra müzakere edilecektir.

Kanun lâyihası, Mecliste müzakere edilirken Belediye de hazırlıklara başlıyacaktır. Belediyenin bu sene getirteceği yüz otobüsün eylül içinde şehrimize gelerek işlemeğe başlıyacakları temin ediliyor.

Belediye, kendisi bizzat otobüs servislerini idareye başladıktan sonra şimdi şehrimizde işliyen ve şahıslara ait otobüslerin faaliyetine nihayet verilecektir.

Ancak otobüs sahiplerinin büsbütün mağdur olmaması için bunlara son bir mühlet verilecektir. Bu mühlet bittikten sonra şimdi faal vaziyette bulunan otobüsler, tedricî bir surette ortadan kalkacakalardır.

Köy öğretmenleri

İstanbuldaki kurs temmuzda açılacak

Geçen sene Maarif Vekâletinin köy öğretmeni yetiştirmek üzere ordudan terhis edilmiş çavuşlara mahsus olarak Eskişehirde açtığı kurs çok iyi neticeler verdiği için İstanbulda da böyle bir kursun açılmasına esas itibarile karar verildiğini yazmıştık.

Bu kursun teşkil tarzını tedkik eden Maarif müdürlüğü, bir program hazırlamıştır. Bu programa göre kursa ait tahsisat ayrılacaktır.

Kursa devam edeceklerin mikdarı da ayrıca hesap edilmiştir. Kursun temmuzda açılması ve köy mektepleri açılıncaya kadar bu kurstan köy mektebi muallimi yetiştirilmesi temin edilecektir. Kurstan çıkanlar, önümüzdeki ders yılından itibaren derhal tevzif edileceklerdir.

Yalova seferleri

Vapurlar Çınarcık iskelesine de uğrıyacaklar

Akay idaresi, bu sene Yalovanın rağbetini arttırmak için Yalovanın en güzel mesiresi Çınarcığa vapurlarını uğratmayi kararlaştırmıştır.

Haber aldığımıza göre, Yalovaya gidecek olan Akay vapurları haftada bir gün ağlebi ihtimal pazar günleri Çınarcığa gidişte ve dönüşte uğrıyacaklardır.

Bu maksadla vapurların kolaylıkla yanaşabilmeleri için orada mevcud iskelenin on beş metre daha denize doğru ilerletilmesine teşebbüs edilmiştir. Bu suretle kaplıcalara gidecek olanlar, Çınarcık iskelesine çıkarak orada pazar günlerini geçirecekler ve akşama vapurla İstanbula döneceklerdir.

Kalfa ve ustalar

İmtihanda muvaffak olanlara ehliyetname verilecek

Belediyenin kalfa, usta, dülger ve saire gibi yapı işlerinde çalışanlardan aranacak ehliyet ve evsaf hakkında bir talimatname hazırladığını yazmıştık.

Talimatname son şeklini almıştır. Bu talimatname mucibince bunlar için bir imtihan açılacak, imtihanda kazananlara ehliyetname verilecektir. Ayni zamanda bunların ahlâkî vaziyetleri de polis tarafından sıkı bir tahkikattan geçirilecektir.

Sabıkalı, şüpheli kimselerin bu işlerde çalıştırılmamaları temin edilecektir. Bu talimatname, önümüzdeki teşrinisani devresinde Şehir meclisi tarafından müzakere edildikten sonra tatbik edilecektir. Ayni zamanda inşaat mühendisliğinin yalnız mimarlarla inşaat mühendislerine hasrı hakkındaki talimatname de ayrıca hazırlanmaktadır.

Bu talimatname, mühendisler kanununun hükümlerine göre ihzar edilmektedir.

Nüfusta kaydi olmıyanlar

Ele geçtikleri zaman askerlik şubelerine gönderilecekler

Askerlik mükellefiyeti içinde bulundukları halde, nüfus ve askerlik kütüklerine adları yazılmamış olan saklılardan ele geçenlerin kayıtları yaptırılmak üzere mevcuden nüfus idarelerine getirilenlerin kayıt işleri bitirildikten sonra askerlik muamelelerinin de görülmesi için evrakile birlikte derhal şubelere teslimi, icab ettiği halde, bu hususun kanunî olmadığından bahisle nüfus idarelerince serbes bırakıldıkları ve yalnız künyelerinin şubelere bildirildiği ve bu suretle uzun uzadıya yoklama kaçağı takibine sebebiyet verildiği anlaşıldığından Dahiliye Vekâleti bu hususta vilâyetlere yeni bir tamim göndermiştir.

Bu tamimde, saklıların nüfus kayıt işleri bitirildikten sonra evrakile birlikte mevcuden şubelere teslim edilmesi bildirilmektedir.

İSTANBUL HAYATI:

Iki başlı ticaret

Şunu bunu izaç ederek yorulmadan, üzülmeden geçinen, hattâ bir çoklarımızdan daha fazla kazanan tufeylilerden şikâyetimiz bitmek tükenmek bilmez. Hem de biz şikâyet ettikçe onlar inadına çoğalır. Her tarafları sapasağlamken çirkin, iğrenç makiyajlarla kendilernie sakat süsü vererek sokaklarda, her adımda bir kaçı karşımıza dikilen müziç, sırnaşık dilencilerden kurtulamıyoruz vesselâm.

İstanbulda dilenciliğin çeşitleri saymakla bitmez. Bunlar yetişmiyormuş gibi son zamanlarda İstanbulda yeni bir usul daha çıktı ve aldı, yürüdü: Güvercin yemi satmak..

Eskiden Eyübe kebab yemeğe gidenlerin, cami avlusundaki güvercinlere de birer avuç yem serpmeleri anane haline gelmişti.

Beyazıd cami meydanındaki güvercinlere de yem atmak gene eskiden kalma bir âdettir. Fakat İstanbulun bazı açık gözleri son zamanlarda bu işi ileri götürdüler.

Yapılacak şey gayet kolay. İstanbulda güvercinden bol ne var? Hangi semtte, hangi sokağa girseniz saçak aralarından, duvar deliklerinden onların boğuk mırıltılarını duyarsınız. Sakın duvar dibine sokulayım ve yukarıya bakayım, demeyiniz ha. Hayvancığazlar lâtifeyi pek severler. Derhal tepenizden aşağı berbad ediverirler.

İşte açık gözler bunlardan istifade etmenin yolunu da buldular. Beş, altı kuruş verip bir kilo mısır alıyor, içine beş kilo da toprak karıştırdıktan sonra kırık bir tenekeye dolduruyorlar. Çöplükten bir de delik maşrapa buldu mu mesele tamam. Kovukları güvercin dolu eski bir duvarın dibine beş, onu sıralanıyorlar. Gelip geçenlere dinî ihtarlarda bulunuyorlar, sevaba teşvik ediyorlar:

— Bayım. Mübarek salı günüdür. Şu zavallı hayvanlara biraz yem serpiniz. Çok sevabı vardır..

Kilosu beş kuruşluk mısırın yüz gramlık bir maşrapasını bir kuruşa veriyor. Bu suretle akşama kadar bir kaç kilo mısır sarfettikleri muhakkak. Yalnız bunlardan bir kısmının kârları bu kadarla da kalmıyor. Bunlardan mısır alıp ta güvercinlere serpenler, oradan ayrıldıktan sonra yavaşça geriye dönüp te dikkat ederlerse mısırcıların derhal güvercinleri kovalıyarak yerdeki mısırları topraklarla beraber avuçlayıp tekrar önlerindeki tepsiye doldurduklarını önlerindeki tepsiye doldurduklarını

C. R.

Elini makineye kaptırarak parmakları kesildi

Eminönünde kravat fabrikasında çalışan Tayyibe adında bir kızcağız dün çalıştığı makineye elini kaptırmıştır.

Biçare genç kızın bütün parmakları makinede kesilmiştir.

Kendisi hastaneye yatırılmıştır.

Azılı bir sarhoşun marifeti

Dün Beyoğlunda Ahmed adında bir adam fena halde sarhoş olduğu halde elindeki bıçağını sokakta öteye beriye saplamıya başlamıştır.

Ahmed bu surette yanından geçen Eleni adında bir genç kızı kolundan yaralamıştır. Sarhoş yakalanmıştır.

Bay Amcaya göre...

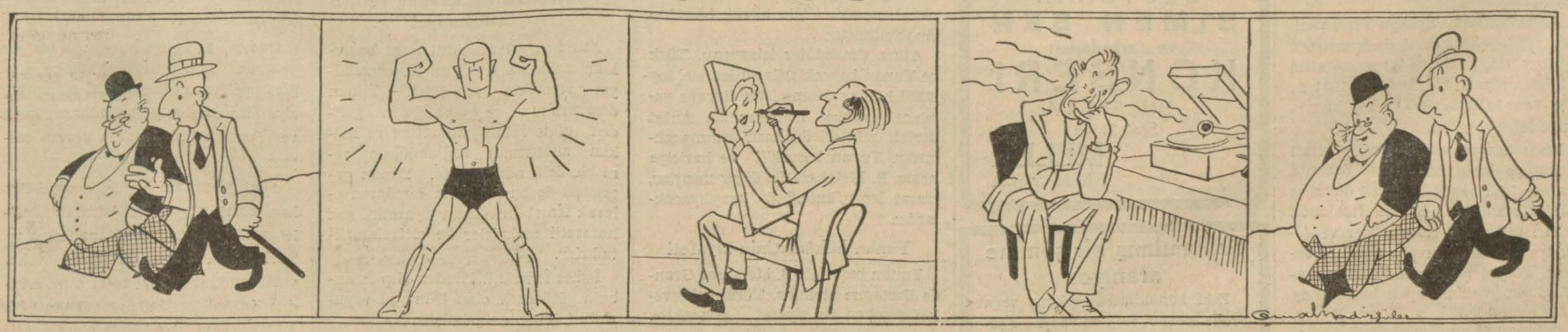

— Mekteplerde musiki dersine ehemmiyet verilecekmiş bay Amca...

... Musiki deyip de geçmemeli. İnsana beden terbiyesi...

... Göz terbiyesi nasıl lâzımsa...

... Kulak terbiyesi de o kadar lâzımdır. İnsan duyduğu bir şarkının değerini hemen anlayıvermeli!...

B. A. — İyi amma bu, radyo idaresinin işini güçleştirir!...

Iktisadî ve malî hafta

İş âleminin gözleri Londraya müteveccihtir
İstanbul borsasındaki muameleler

İngiltere hariciye nazırı Antony Eden, Kralın tetevvüc merasimi münasebetile Londrada toplanmış olan ecnebi devletlerin yüksek mümesilleri ile son hafta zarfında mühim görüşmeler yaptı. Bu görüşmeler neticesinde hariciye nezareti tarafından resmî bir tebliğ neşrolunarak diplomasi pozisyonlarında sensationnel hiç bir değişiklik vukubulmadığı bildirildi. Fakat buna rağmen Avrupanın iktisadî ve malî mahafilince bu görüşmelerde dünyayı alâkadar eden çok mühim meselelerin mevzuu bahs olduğu iddia edildi. Bu itibarla bir haftadan beri iş âlemi daha çok dikkatle gözlerini Londraya tevcih etmiş bulunmaktadır.

Londrada mesaisine devam eden imparatorluk konferansında Avusturalya, Cenubî Afrika ve Kanada hükûmetleri murahhasları, ticaretin inkişafı için Sterlin kıymetinin artık tesbiti zamanı geldiği kanaati izhar eylediler. Bu istikrarı bilhassa Cenubî Afrika altın madenlerinde alâkaları olan banka ve şirketler de taleb ediyorlar. İngiltere bankasını idare edenler de bu fikre mütemayil görünmekte iseler de İngiltere hazinesi, henüz muallâkta duran beynelmilel harb borçları meselesi için bir sureti tesviye bulunmadıkça Sterlinin istikrarı mevzuu bahsolamıyacağı fikrindedir. Bundan başka autarchie siyasetine nihayet verilmesi lüzumunda bütün murahhaslar müttefik bulunmuşlardır.

Beynelmilel parlâmentolar ticaret birliğinin senelik konferansı geçen hafta zarfında Pariste açıldı. Reisicumhur B. Albert Lebrun küşad merasiminde hazır bulundu. Ticaret nazırı B. Bastid bir nutuk iradederek dünyanın iktisadî kalkınması, ancak hali hazır siyasî şeraitin değişmesile mümkün olabileceği ve eşya ve emtianın serbes mübadelesine konulan maniaları tahfif etmeğe devletler muvafakat edecek olurlarsa beynelmilel siyasî müşkülâtın da kendiliğinden eksilmiş bulunacağını tebarüz ettirdi.

Bir taraftan ticaret serbestîsi verilmesi lüzumu hakkında sözler söylenirken diğer taraftan beynelmilel en mühim mübadele matarı olan altının gittikçe serbes piyasalarda arbitrajcıların elinden çekilerek bir devlet matarı daha doğrusu bir inhisar maddesi teşkil ettiğine şahid oluyoruz. Amerika birleşik devletleri hükûmeti, Rusya ile akdeylediği bir mukavele mucibince, Rusyanın son zamanlarda Londra piyasasına döktüğü külliyetli mikdarda altınları badema doğrudan doğruya kendisi çekecektir. Bu suretle Londrada altın simsarları mühim bir kârdan mahrum kalmış oluyorlar.

Rusyada altın ne mübadele vasıtası rolünü ifa etmekte ne ihraç bankasında emisyonlara karşılık olmak üzere bir ihtiyat vazifesini görmektedir. Bu itibarla Rusya son aylarda istihsalâta germi verdiği altını alelâde bir mata gibi piyasalara bilhassa Londra piyasasına satıyordu. Altın arzı o kadar çok idi ki müşteri bulmamak tehlikesi de yavaş yavaş baş gösteriyordu. Fakat Amerikanın böyle toptan alıcı çıkması üzerine, Financial Times gazetesinin kullandığı tabir veçhile, altın paniki nihayet bulmuş sayılabilir.

Hafta zarfında Japonya Yen'i yeniden yüzde 7,20 nisbetinde kıymetten düşürmüştür. Halen bir gram altın 3,77 Yen etmektedir. Halbuki 1931 de 1,33 Yen, 1936 da ise 3,50 Yen kıymetinde idi.

Ruhr havzası sanayicileri vaziyeti iktisadiye hakkında doktor Schahta mufassal bir rapor vererek döviz ve iptidaî maddeler fıkdanı hakkında nazarı dikkatini celbetmişler ve Almanyaya yeni mahreçler teminile beraber Sovyet Rusya ile ticarî münasebetlerin yeniden ihyası lüzumunda ısrar eylemişlerdir.

Önümüzdeki Haziran ayı zarfında hükûmetimizin de Almanya ile yeni esaslar dairesinde bir ticaret mukavelesi akdi için müzakereye girişmesi mevzuu bahstir.

Hafta zarfında İspanyada muhasımlar arasında bir mütareke akdi şayiaları Avrupa piyasalarını biraz canlandırmışlardır. Londrada maden fiatleri yeniden sağlamlaşmıştır. Brüksel, Amsterdam ve Berlin piyasalarında da tereffüler vardır. Yalnız Pariste Banquel de l'Union Parisienne bankası hisse senedlerinin birden bire 100 frank kadar sukutu, Kotada, rantlar da dahil olduğu halde umumî bir gerilemeye sebebiyet vermiştir.

İstanbul borsasında vaziyet

Direktifini Paristen alan borsamız yukarıda söylenen sebebten dolayı yüzde yedi buçuk faizli Türk borcu tahvilleri hakkında biraz mütereddid bulundu. Alıcılar pek iştahlı değildi. Hafta sonuna doğru arzların fazlalaşması üzerine bu kâğıdlar bir evvelki haftaya nisbetle yarımşar lira kadar gerilediler, son kapanış fiatleri şunlardır:

Birinci seri 19,95 lira.
İkinci seri 19,65 lira
Üçüncü seri 19,55 lira

Anadolu grupu kâğıdları üzerine muamelât pek cüzîdir. Gerçi heyeti umumiyesi itibarile 1000 ilâ 1500 aded kadar tahvil üzerine bir malcı pozisyonu varsa da bu pozisyon sahipleri, tahvillerin yükselmesini beklemekten ziyade, bir taraftan likidasyon zamanlarında verdikleri faizi diğer taraftan kupon vadelerinin tekarrübüne göre mübadelede elde edecekleri Ergani veya Sıvas - Erzurum kâğıdlarının fiatini hesab ederek aradaki beş on kuruş farktan istifadeyi gözetiyorlar. Cumartesi akşamı son muamele fiatleri şunlardır:

Hisse senedleri 23,95 lira
Tahvillar 40 lira
Mümessil senedleri 44,20 lira
Haydarpaşa 43 lira
Haydarpaşa mümessil 47 lira

Ergani istikraz tahvillerinin fiati 95,25 kuruştur. Sıvas Erzurumun birinci tartibi 96, ikinci ve üçüncü tertibleri de 96,25 kuruştur.

Merkaz bankası 89 lirada, 75 kuruş gerilemiştir. Hamile aid İş bankası 9,80; nama muharrer 9,75 lira kıymetindedir.

Endüstiriyel kâğıdlarımız meyanında Aslan çimento yine 20 kuruş kadar geriliyerek 13,65 lirada kaldı. Tramvay şirketi hisse senedlerinde de 14,50 lirada yarım liralık bir sukut vardır.

Diğer nominal fiatler: Bomonti 9 lira; Umum sigorta 10,50 lira; İttihad değirmencilik 9,75 lira; Şark değirmencilik 0,90 lira: Şirketi Hayriye 16 lira; hali tasfiyede Reji tütün şirketi 1,70 lira; Terkos 10 lira; Üsküdar Kadıköy su şirketi 3 lira; Şark ecza deposu 2,90 lira.

Borsa harici muamelât

Türk altınında geçen haftadan beri bir gerileme vardır. Son muamele 1054 kuruş üzerine vukubuldu.

Mısır Kredi fonsiyeleri de şu fiatlerde kalmışlardır:

1903 tertibi 100 lira
1911 tertibi 93 lira

BESTEKÂR
BIMEN ŞEN
ve arkadaşları
KONSERİ
BU AKŞAM
Saat 21 de
MELEK
SİNEMASINDA

Kullanılmış bir şömine aranıyor

Eski konaklardan çıkmış veya orada mevcut sağlam ve iyi bir şömine aranıyor. (Akşam) ilân memurluğuna müracaat. Tel. 24240

Başvekil dün gece Nişe döndü

(Baş tarafı birinci sahifede)

Her zaman olduğu gibi B. Stoyadinoviçi keyfi yerinde ve sıhhatli buldum. Fikirlerimiz daima aynidir.

Umumî barışın muhafazasında Balkan antantı hakikî bir âmildir. Bundan böyle de barış avamilini muhtevi bulunmaktadır.

Türkiye hükûmeti ile Büyük Millet Meclisi ve Halk fırkası bütün teferrüatile arzettiğim gibi Yugoslav - Türk dostluğunu daima sevinçle karşılamaktadırlar.

Buradan doğruca Atinaya gidiyorum. Bu münasebetle B. Stoyadinoviçle görüşürken Yunanistnadaki dostlarımızı da hatırladık.

Başvekil B. İsmet İnönü, Belgrad istasyonundan ayrılırken gene B. Stoyadinoviç ve diğer erkân tarafından hararetle uğurlanmış ve B. Stoyadinoviç trende bir müddet kendisine refakat etmiştir.

Belgrad elçisi B. Ali Haydar, Başvekil B. İsmet İnönünü Yunan hududuna kadar teşyi etmiştir.

İsmet İnönü saat 11,5 da Selânikte bekleniyor

Selânik 24 (Hususî muhabirimizden bu sabah telefonla) — Türkiye Başvekili İsmet İnönünün bugün saat on bir buçukta hususî trenle buraya muvasalatına intizar edilmektedir. Başvekil dün gece saat 9,5 da burada bekleniyordu. Yunan hükûmeti müttefik ve dost devlet Başvekilini karşılamak için fevkalâde hazırlık yapmıştı. Selânik başkonsolosumuz ile Makedonya umumî valisi ve Yunan erkânı memurini ve bir müfreze asker İsmet İnönünü karşılamak için saat dokuzda istasyona gitmişlerdi. Halbuki son yağmurlardan Yugoslavya dahilinde şimendifer hattı bozulduğundan İsmet İnönünü hâmil olan Semplon ekspresi, Yunan hududuna girememiş ve İsmet İnönü Niş şehrine dönmeğe mecbur olmuştur.

İsmet İnönü, bugün saat onda başka bir yoldan Gevgeliye gelecek ve orada Yunan hükûmetinin rükûbüne tahsis ettiği hususî trenle saat 11,5 da Selâniğe gelecektir. Selânik istasyonu, Türk bayraklarile donanmıştır. Şehirde İsmet İnönünü karşılamak için büyük hazırlıklar yapılmıştır. Türkiye başvekilinin, Atatürkün doğduğu evi ziyaret edeceği kuvvetle tahmin edildiğinden, bu husta lâzım gelen bütün tertibat alınmıştır.

Saat 11,5 da buraya gelmesi beklenilen İsmet İnönünün buradan Atinaya ne zaman hareket edeceği belli değildir. Bu, İsmet İnönünün arzusuna tabidir. Şayed, İsmet İnönü burada dinlenmek için kalmaz ve yoluna devam ederse ancak bu gece yarısı Atinaya vasıl olacaktır.

Türkiye başvekilini karşılamak için hususî trenle Gevgeliye gitmiş olan Türkiye elçisi B. Ruşen Eşref Unaydın ile B. Metaksassın kalemi mahsus müdürü ve sair Yunan erkân memurini geceyi hususî trenin yataklı vagonunda geçirmişlerdir.

Atinada büyük hazırlıklar

Atina 24 (Hususî muhabirimizden) — Yugoslavyada sellerden şimendifer hattı bozulduğundan Türkiye Başvekilini hâmil hususî tren ancak geceyarısı buraya muvasalat edebilecektir. Türkiye büyük elçisi B. Ruşen Ünaydın ile B. Metaksasın hususî kalem müdürü, İsmet İnönünü hududda karşılamak için hususî trenle Gevgeliye gitmişlerdir. Atinada istikbal merasimi için büyük hazırlıklar yapılmıştır.

Atina şimendöfer istasyonu, Türk ve Yunan bayraklarile süslenmiş, kıymetli halılar döşenmiştir. Burada yapılacak istikbal merasiminde Antat devleti sefirleri de hazır bulunacaklardır. Yunan başvekili ve hariciye nazırı B. Metaksas ile diğer nazırlar, bizzat İsmet İnönünü karşılıyacaklardır.

Yunan hükûmetinin ziyafeti

Yunan başvekili B. Metaksas Grande Bretagne otelinde, Türkiye başvekili şerefine bir ziyafet verecektir. Ziyafet esnasında nutuklar söylenecektir. Ziyafetten sonra iki başvekil Türkiye ve Yunanistanı alâkadar eden meselelerle Balkanların ve Avrupanın siyasî vaziyetini tedkik edeceklerdir. Bu münasebetle B. Metaksas Avrupa ricalile yaptıkları son temaslar hakkında Türkiye başvekilinin vereceği izahatı dinliyecektir. İki başvekilin mülâkatları sonunda resmî bir tebliğ neşredilecektir.

İki başvekilin mülâkatına verilen ehemmiyet

Atina siyasî mahafili, iki başvekilin mülâkatına büyük bir ehemmiyet vermekte ve Türk - Yunan dostluğunun ve elbirliğinin günden güne artan kuvvetine ve Balkan antantının sağlamlığına yeni bir delil addetmekte, Yunan gazeteleri de bu hissiyata tercüman olarak İsmet İnönünün ziyaretini çok hararetli makaleler ile selâmlamaktadırlar.

İsmet İnönünü Pireden alıp İstanbula götürecek olan Güneysu vapuru Pire limanına gelmiştir.

Katimerini gazetesi diyor ki

Atina 23 (A.A.) — Türkiye Başvekili B. İsmet İnönünün ziyaretinden bahseden Katimerini gazetesi diyor ki:

«Türkiye Başvekilinin Atinayı ziyareti, bütün Yunan ulusu tarafından, Yunanistanı Türkiyeye bağlıyan tecrübe edilmiş uzun dostluktan mülhem samimî sevinç hislerile karşılanmaktadır.»

Gazete, B. İsmet İnönünün bir çok yabancı şahsiyetlerle yaptığı son görüşmelerden sonra vâki olan bu ziyaretin ehemmiyetini bilhassa kayıt ve işaret ettikten sonra devam ediyor:

Ayni yolu takip eden ve ayni Balkan barışı ve umumî barış ülkülerile muttasıf bulunan Yunanistan ve Türkiyenin, zimamdarlarının vakit vakit noktai nazar teati etmelerinden istifadeleri âşikârdır. Fakat bu mülâhazanın haricinde olarak, Atina güzide Türk devlet adamını kabul etmekle hassatan sevinmektedir.

Istanbul kız orta mektebinde verilen müsamere

Kız orta mektebinde veri len müsamereden iki sahne

Dün İstanbul kız orta mektebinde bir müsamere verilmitir. Müsamereye istiklâl marşile başlanmıştır. Mektebin direktörü kısa bir nutuk söyliyerek orta tahsilin hayattaki faydalarından bahsetmiştir. Bundan sonra talebeler (İstiklâl» piyesini oynamışlardır.

Bir aralık, bir canlı tablo gösterilmiştir.

Bu canlı tablo, birinci ve ikinci İnönü zaferlerini, çiçekler arasında Atatürkün bir büstünü gösteriyordu.

Bundan sonra terbiyevî ikinci bir piyes daha temsil edilmiştir. Piyano konseri verilmiş, zeybek rakısları oynanmıştır.

Son olarak mektebin en çalışkan talebelerden biri gelenlere teşekkür etmiştir. Dün kız orta mektebinin müsameresi çok kalabalık olmuştur.

Gelen talebe velilerinden, davetlilerden bir çoğu ellerinde davetiye olduğu halde mektep kapısının kapalı demir kapılarının önünden geri dönmüşlerdir.

Boğaziçi lisesinin müsameresi çok güzel oldu

Arnavudköyündeki Boğaziçi lisesinde dün talebeler tarafından parlak bir müsamere verilmiş, burada talebeler muhtelif milletlerin danslarını millî kıyafetlerle muvaffakıyetle temsil etmişlerdir. Bilhassa bizim millî danslarımızda gösterdikleri muvaffakıyet davetliler tarafından çok takdir edilmiştir.

Romanyadan döviz vermeden kereste alınacak

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu müzakerelerin en nazik noktası, Türkiyenin döviz vermeksizin Romanyadan petrol, kereste ve saire satın almasını temin etmekti. Burada salâhiyettar mahafilde bir uzlaşmaya varılacağı kanaati vardır.

B. Nizameddin müzakerelere devam için burada bir kaç gün kalacaktır. Türkiye hükûmeti memlekette mevcut petrol madenlerini meydana çıkarmak ve işletmek arzusunda bulunduğu cihetle, B. Tevfik Rüştü Aaras, Romanya arziyat enstitüsü müdürü B. Urazec ile görüşmek arzusunu izhar etmiş ve mumaileyhi, Romanya hariciye nazırının nezdinde kabul etmiştir.

B. Urazecden Türkiyenin jeolojik vaziyetini tedkik etmesi rica edilmiştir

Türkiye hariciye vekili Bükreşi son ziyaretinde Romanya başvekili B. Tatareskoyu Ankarayi ziyarete davet etmiştir.

SİYASİ İCMAL

Belçikaya verilen ehemmiyet

Avrupadaki beynelmilel siyasi faaliyetlere Londra ve Paristen sonra Belçikanın payitahtı Brüksel başlıca merkez oldu. Fransa hariciye nazırı B. Delbos Londradan Parise döndükten sonra alelacele bazı siyasi müzakere ve temaslar yaparak hemen Brüksele gitmişti. Arkasından Lehistan hariciye nazırı Baron Beck geldi.

Leh hariciye nazırının arkasından bütün İskandinavya devletlerini temsil eden Norveç hariciye nazırı Khot dahi Brüksele geldi. Ayni zamanda Romanya veliahdı prens Mişel beraberinde Rumen devlet adamları olduğu halde Belçika kral hanedanını ziyarete gelmiştir. Bu ziyaretlerin hepsi de mühim siyasi maksadları istihdaf ediyor. İskandinavya devletleri Fransa ile ittifaktan ayrılarak kendileri gibi tam bitaraf olan Belçikayi gerek siyasi işlerde gerek iktisadi meselelerde İsveç, Norveç, Danimarka, Finlândiye, Hollanda ve Lüksenburgdan mürekep olup Norveç payitahtı Osloda imza edilmiş iktisadi anlaşmaya dahil bulunan zümreye Belçikayı da sokarak bütün şimali Avrupa devletlerini her hal ve ihtimale karşı müttehiden hareket edecek bir grup haline sokmak istiyorlar,

Lehistan ile Belçikanın Almanya ile kendisi gibi yalnız başına anlaşarak tekrar büyük devletlerin grupuna dahil olmamasına çalışıyor. Fransa ise yeni Lokarno misakına Belçikayi her hangi suretle sokmak istiyor. Romanya dahi kendisi gibi büyük devletlerin yolu ortasında bulunduğunudan Belçka ile ayni siyasi esaslar üzerinde yürümekte fayda görüyor.

İngiltere ile Fransa Belçika başvekili Kont Von Zeelanda cihan iktisad konferansını toplamak üzere hazırlık yapmak gibi şerefli bir vaziyet vermiş olmaları bu devleti hiç olmazsa manen kendilerine bağlamak içindir. İşte muhtelif fikir ve gayelerin sevkile Brüksel devletlerin siyasi faaliyetlerine mühim bir merkez olmuştur.

Feyzullah Kazan

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Çocuk taşımak

Büyük medenî şehirlerde çocuk, çocuk arabalarile gezdirilir. Fakat parası olmıyanlar çocuklarını kollarında taşırlar.

Pek medenî olmıyan yerlerde ise anası çocuğunu sırtında taşır.

Pariste, çocuğu sırtta taşımak için kuvvetli bir cereyan var. Londrada ise anneler küçük bir iskemleyi sırtlarına koyup çocuklarını arkalarına alıyor ve öyle yürüyorlar.

Bakalım bizde de sırt hamallığı kalkarken, çocukları sırtta taşımak moda olacak mı?...

Kârlı iş

Parisli bir berber, cenubu garbî istasyonundan bir müşterisine küçük bir paket gönderdi. Bu pakede mukabil müşterisi 5 frank verecekti.

Bir kaç gün sonra berber bir mektup aldı: Para emrine hazırdı. Mektupta şöyle deniyordu:

«Parayı garın gişesinden alınız. Ancak 50 santim pul parası, 6 frank 55 santim de sevk ücreti vereceksiniz.»

Anlıyorsunuz ya, berber 5 frangı almak için üstelik 2 frank 55 santim verecek.

Kârlı iş doğrusu!...

Yeniden elli temsil

Alfred de Musset'in eseri olan Chandelier'i Komedi Fransez yeniden sahneye koydu ve bu hafta ellinci temsili kutladı. 1848 denberi Komedi Fransezde bu eser iki yüz elli sekiz defa oynanmış oldu.

Seksen sekiz sene zarfında Chandelier iki yüz sekiz kere temsil edilmişti. Yeniden sahneye konup elli kere oynanması üzerine matbuat:

— Halk eski şaheserlere rağbet ediyor, Komedi Fransez, mahzene attığı eserleri yeniden oynamalıdır! diye neşriyata başladı.

Nev-York Fransız ülkesi

Az kalsın Nev - York şehri Fransızların olacakmış.

Amerikalı tarihşinaslardan biri anlatıyor: 1524 te Liyonlu gemiciler Çine gitmek için Ümidburnundan daha kısa bir yol ararlarken bir aralık bugün Nev - Yorkun bulunduğu Manhattan adasına çıktılar, fakat çok durmadılar, gene denize açıldılar.

1609 da adaya Hollandalılar çıktı ve Yeni - Amsterdam ismini verdiler.

O zaman, bugün Nev - York denen şehri Hollandalılar kırmızı derililerden 375 franga satın almışlardı.

Giyme sergisi

Perşembe günü Pariste Galliera müzesinde: «1800 den 1900 e kadarki kıyafetler» sergisi açıldı.

Sergide beş yüzden fazla kadın ve erkek elbisesi teşhir ediliyor. Bunlar arasında Jozefinin bir elbisesi, arkasında seyisi oturan bir eski araba, ikinci imparatorluk devrinde umumî meclis âzalarının giydiği bir de esvap var.

Roozveltle Mikey

Zannetmeyiniz ki, sinemanın meşhur Mikeyini yalnız çocuklar sever ve zannetmeyiniz ki, o sevimli canlı resimden hoşlanan yalnız biziz. Amerika Reisicumhuru Mikeye âdeta âşıktır.

Bay Ruzveltin küçük ve hususî bir sinema salonu vardır. Boş zamanlarda oraya gider ve yalnız Mikey filimlerini göstertip seyreder.

Küçücük bir fare ile koca bir milletin mukadderatını elinde tutan bir zatın başbaşa kalmalarını düşünün hoş şey değil mi?..

Yukarıdaki resimlerde Pendik mektebinin beşinci sınıfı B şubesi talebesi tabiat dersinde görünüyor. Talebe muallim Hakkı Barlasın nezareti altında Sulu pilin nasıl yapıldığını ve zillerin nasıl işletildiğini tetkik etmektedir.

Genup demiryolları

Hattı tesellüm edecek heyet Adanadan Fevzipaşaya gidecek

Cenup şimendiferlerinin de hükûmetimizce teslim alınmasına önümüzdeki birkaç gün içinde başlanacak ve hat 15 hazirandan itibaren devlet demiryolları tarafından işletilecektir.

Hattı hükûmetimiz namına teslim alacak olan; devlet demiryolları işletme müdür muavini Şevki, kalemi mahsus müdürü Riza, Nafıa müfettişlerinden Fahri, şimendifer umuru hukukiye müdürü Haydar, malzeme müdürü Taceddin ve daha bir çok mütehassıslarla cenup şimendiferleri şirketi umum müdürü Fuad Adanaya varmışlardır.

Haber aldığımıza göre heyet oradan Fevzi paşaya gidecek ve tesellüm muamelesine başlıyacaktır.

Miras yüzünden kardeşini vurdu

Cinayette mirastan başka kadın parmağı da bulunduğu sanılıyor

Adanada Karasoku caddesinde 182 numaralı manifatura mağazasının sahipleri olan Hacı Mustafa oğlu Yusuf ve Ali isminde iki kardeş arasında miras yüzünden bir münakaşa çıkmıştır.

Yol üzerinde cereyan eden bu dil kavgası Çarşı hamamının yanına gelince şiddetlenmiştir.

İki kardeş yumruklarını sıkmışlar ve biribirleri üzerine parçalarcasına atılmışlardır. Alt alta, üst üste gelen bu iki kardeşin boğuşmasını ayırmağa koşan halk daha yetişmeden Yusuf, cebindeki kamayı çıkararak insafsızca, kardeşi Alinin sol böğrüne saplamıştır.

Ali derhal hastaneye kaldırılmış ve bir müddet sonra işten haberdar olan zabıta kardeş katili Yusufu yakalamıştır. Yusuf tevkif edilmiş bulunuyor. Alinin yarası ağırdır.

Meselede bir aile ve binnetice bir kadın parmağı da olduğu sanılmaktadır.

Süne haşereleri

Seyhan vilâyetinde haşere ile mücadele başladı

Adana (Akşam) — Ziraat müdürlüğü tarafından merkez kaza köylerinde yapılan süne mücadelesini tedkik için gitmiş olan merkez ziraat mücadele fen memuru bay Salih Erkman 10 gün süren tedkikleri bitirerek şehrimize dönmüştür. Karataş mıntakasında görülen kesif süne yavruların atrap denilen âletle toplamak için mıntaka memurunun nezaretinde jandarma, köy bekçileri, heyeti ihtiyariyeleri yardımile köylüler seferber edilmişlerdir. Süneler ekin biçilinciye kadar toplanıp imha edileceklerdir. Diğer mıntakalarda evvelce yapılan esaslı mücadele sayesinde pek az süne yavrusuna tesadüf edilmiş, hububat kurtarılmıştır. Cüz'î miktarda bulunduğu halde gene mücadeleye devam edilmesi kararlaştırılmıştır.

Süne mücadelesile beraber mücadele müdürlüğü ayni zamanda pamuklar esaslı bir kontrol altında bulunduruyor. Yapılan tedkiklerde yalnız pamuk yaprak bitlerine tesadüf edilmiş gerekli tedbirler alınmıştır. Çanakçı çifliğinde bu haşere görülmüştür.

Osmaniyede bir cinayet

Osmaniye (Akşam) — Osmaniyenin Gebeli köyünde bir kadın yüzünden, Mehmed oğlu Mehmed isminde birisi eniştesi Mehmed oğlu Ahmedi kama ile sol memesi üzerinden ağır surette yaralamıştır. Yaralı hastaneye sevkedilmiş ve suçlu yakalanmıştır.

TİYATROYA DAİR:

DÜNKÜ ve BUGÜNKÜ MİZANSEN

Molyer devrinde bir temsil

Seyyar tiyatro kumpanyaları Parise yerleştikleri zaman, henüz tiyatro binaları mevcut değildi. Şehrin meydanlarına salaştan sahneler yaparlardı. Dekor boyalı bir perdeden ibaretti. Kulisler de boyalı tahta paravanalarla örtülürdü. Boyalı perdenin bir yanı bir evin iç manzarası, diğer yanı bir sokak manzarasıydı. Vakanın geçtiği yere göre perde değiştirilirdi. Bugünkü tiyatroda da fon teşkil eden boyalı perde çok kere hâlâ kullanılmaktadır.

Molyer de Parise ilk yerleştiği zaman böyle bir salâş yaptı. Sonra kraldan müzaheret gördü. Bourgogne binasına yerleşti. Kapalı bir binada temsillere başladı. Ancak bir müşkülü halledemedi; yalnız o değil, onun halledemediği bu müşkülü bir asra yakın zaman içinde hiç kimse halledemedi: Seyircilerin sahneyi işgal etmeleri önüne geçilemiyordu.

Böyle bir temsilden bahseden Malherbe diyor ki:

«Kraliçe geldi ve kalabalıktan içeri giremeyince fena halde kızdı, geri döndü. Bunun üzerine kral da tiyatrodan çıkıp gitti. Halka kralın gittiğini haber verdiler. Halk kral gitti diye oyun oynanmıyacak zannedip dağılmağa başladı. Tiyatro tenhalaşınca kral ile kraliçe tekrar geldiler, oyun başladı.»

«Cid» in ilk temsili o kadar kalabalık oldu ki, aktörler, hasılattan biraz olsun kaybetmemek için seyircilerin sahnede durmalarına razı oldular. Ondan sonra bu âdet hükmüne girdi ve bir asra yakın bir zaman birinci sınıf seyirciler için sahne üstünde yer ayrıldı.

Seyircilerle dolu bir sahne üstünde mizansene imkân yoktu. Molyer, kendi eserlerinin bugünkü gibi oynandığını görememiştir. O zaman aktörler sahneye çıkarlar ve halka karşı dönüp rollerini ezber okurlardı.

18 inci asrın ortalarında tiyatro meraklısı bir zat, Kont Lorage, aktörlere - sahneye seyirci almamaları şartile - 12,000 lira verdi. Bu suretle sahne fuzuli kalabalıktan kurtuldu.

İşte asıl mizansen o zaman doğdu. Aktörlerin sağdan, soldan, sondan girip çıkmaları, konuşurlarken, söylediklerini hareketlerile tebarüz ettirmek imkânı hasıl oldu. Sahnede görünen odaya kapılar, pencereler yapıldı.

Rejisörün lüzumu duyulmağa başladı.

***

18 inci asrın sonlarında trajedi ile komedi dramatik arası eserler göründü. Bunlar melodramdır. Bu melodramların her vakası başka bir yerde geçtiği için her perde de dekor değişiyordu.

Romantizm, sahnede cereyan eden vakaya hâs havayi nesimiyi yarattı. Ondan sonra tarihî eserler oynandı. Romantizmden sonra halk komedileri revaç buldu.

Nihayet sahne eserleri, sosyal etüdler haline geldi, sahnede hakiki hayat canlandırılmağa başladı. Bunun üzerine rejisör vakayiin havayi nesimisini tesbite başladı. Sahnedeki salonun tavanı, pencereleri, ocağı vardı. Filvaki bunlar basitti. Henüz ağır döşemeler sahneye konamıyor, sadece perdeye resimleri yapılıyordu. Fakat ne de olsa mizansen bakımından bu mühim ve esaslı bir adımdı.

1887 den sonra artistler sahici koltukta seyircilere arkalarını dönüp oturmağa başladılar. Sofra sahnelerinde sahiden yemek yediler.

Bu seyircileri sinirlendiren bir şeydi. Bu yeniliği ekseriyet yadırgadı. Pariste ilk defa seyirciye arkasını dönüp konuşan, sahnede sahiden yemek yiyen aktör Komedi Fransez sanatkârlarından Gottur. Bizde ilk defa sahnede seyirciye arkasını dönüp konuşan aktör Ertuğrul Muhsindir. Umumî Harpten evvel Muhsini sahnede arkası dönük, yavaş sesle, yani tabiî sesle konuşur gördüğümüz zaman tiyatro namına isyan etmiş: Böyle şey olmaz! demiştik.

***

Bugün mizansen görgü ve bilgiye istinad eden bir ilim olmuştur. Rejisör hem eserin otopsisini yapan bir doktor hem de havayi nesimiden anlıyan bir rasıddır.

Bakınız bugün mizansen nasıl yapılır: Elinize piyesi alıyorsunuz. Bir doktor var. Vaka doktorun evinde cereyan ediyor. Bu doktorun içtimaî vaziyeti nedir? Ayda kaç para kazanır? Bin lira diyelim. Ayda bin lira kazanan bir doktor yüz elli liralık bir apartımanda oturur. Muayenehanesi, hastaların bekleme salonu, misafir salonu, yemek odası, yatak odaları vardır.

Her şeyden evvel bu evin maketini yapmak lâzımdır. Bu maket yapılır.

Muayene odası nerede olacak? Sağda. Bu oda sokak üstü müdür? Evet. Şu halde pencerelerden ışık gelmesi lâzım. Soba pencere önüne kurulmaz, demek soba veya radyatör diğer bir duvarda yapılacak. Odanın kapısı nereye açılıyor? Antreye. Antrenin penceresi yok. Hasta veya misafir gelince elektriği yakmak lâzım. Muayene odasının kapısı da buzlu camlı. Şu halde elektrik yanınca buzlu camların aydınlanması lâzım.

Doktorun evi, tıpkı bir doktor evi gibi hazırlandıktan sonra, mizansen yani aktörlerin giriş vaziyetleri, hareketleri mantıkî bir şekil alır. Rejisör aktöre:

— Rolünü oku, der. İlk söz ne söylüyorsun? «Çalışacağım» diyorsun değil mi? Tamam, çalışma odan sağdadır. Sağdaki kapıdan çık...

İşte bu minval üzere piyes sahneye konmağa başlar.

Başka bir yazımızda Türk tiyatrosu ile Sovyet, Fransız ve Alman tiyatrolarının mukayesesini yapacağız.

Selâmi İzzet Sedes

Seyhan vilâyetinde 3600 domuz vuruldu

Bir kaç aydanberi Seyhan vilâyeti bölgelerinde devam etmekte olan domuz mücadelesine ziraat müdüriyeti tarafından son verilmiştir.

Bu yıl yapılan mücadelede 3600 domuz vurulduğu anlaşılmıştır.

PAZARTESİ KONUŞMALARI

ANADOLU NOTLARI

Türk edebiyatına yeni bir duyuş ve söyleyiş kazandırmış olan Reşad Nuri, eserleri kadar şahsı ile de tanınması zevkli bir edibimizdir. Mümkün olduğu kadar ruh kalabilmek için maddesinden çok şey tayyetmiş; narin vücudile size bizzat zekâya temas eder hissini verecek kadar çevik, fiske gibi dokunup kaçan, uçucu bir insan...

Onunla konuşurken daima dudaklarında yapışık duran cigarasının dumanları içinden küçük, cevval, koyu göz bebeklerini ararım. Onlarda başkalarının zekâsını da harekete getiren bir büyü var gibidir. Kemikli, küçük parmaklarile beynindeki kımıldamaları boşaltan ve konuşurken yerinde duramıyacak kadar hareki olan Çalıkuşu tabiatli Reşad Nuri; beraberliğine doyulmaz, içli taraflarını güler yüzü ve tatlı sözile kapamıya muktedir bir arkadaş, bir candaştır.

Gözleri en ince, en uzak, en hurdebinlik şeyleri görür; kulakları en fısıltı dedikoduları işitir; kalbi en acı verici şahıs ve vakalara daima açıktır; dudakları bunları en sevimli şekilde nakleder; elleri görüp işittiklerini, kalbinin duyduklarını en güzel türkçe ile yazar. Onun için Reşad Nuri içli bir gören, dikkatli bir inceleyendir.

Yolda bir kalabalık görüp de ona kayıtsız durduğunu bilmiyorum. Çok kereler, caddelerde yürürken böyle hâdiseler önünde beraber durmuşuzdur. Daha doğrusu o beni durdurmuştur. Kendisini şahid diye karakol karakol sürüklerler bile bu insiyakî alâkasından vaz geçemez. Acaba ne var? Kavga niçin? Kim kime ne söylüyor ve nasıl söylüyor? Ondaki bu itiyad ve ilgi, romancılığının muvaffakıyet sebeplerinden biridir.

İnsan ruhunu tasvirlerle tahlilden daha çok, hareketlerile anlatan Reşad Nurinin bu hususiyetini anlamayıp romanlarını tenkid edenler oldu. Dikkat edilirse romanlarındaki şahsiyetler, tıpkı bir satranç tahtası üzerinde, şahtan paytağa kadarki taşlar gibi kendine mahsus hareketlerile hane değiştire, değiştire yürüyüp giderler. Bu meharetli oyuncunun karşısında oynıyan, kariidir. Bu vakalar teselsülü ile okuyucusunu yenmek, onu duygu ve hayret içinde bırakmak, hattâ biraz oyalıyarak, bazan gülümseterek kendine çekmek, Reşad Nurinin en büyük zevkidir. Reşad Nuri bir tek oyun sever: Satranç. Ve bu oyunu, romancılıktan sonra öğrenmiştir, gene de bunun için olacak, iyi bir satranç ustasıdır.

Hususî hayatında neşeli ve şakacı görünen Reşad Nuri, resmî işlerinde ciddî, titiz ve çok şuurludur. Senelerdir Maarif müfettişliği ile irfan hayatımıza hizmet ediyor. Her yılının birçok ayları yurd içinde dolaşmakla geçer. Onun kadar dolaşan, ancak bir zat daha var. Kendisinin de söylediği gibi bu, Hariciye Vekilimiz Doktor Tevfik Rüştü Arastır. İki geziş arasındaki fark, biri memleket içinde, ilmî; diğeri memleket dışında, siyasîdir. Doktor da canlı ve güzel anlatır. Fakat onun hikâyeleri, siyasî ve şifahidir. Nota ve raporlardan gördüklerini yazmıya vakit bulamaz.

Reşad Nuri, bu gezmeler sırasındaki müşahedelerini tesbit etmiş, onları tekrar gözden geçirmiş, şehir ismi, şahıs adı söylemeden küçük hatıralar halinde toplamış, (Anadolu notları) diye neşretmiştir. (Anadolu notları) tıpkı kendi gibi insanı üzmeden, sıkmadan söylüyor, anlatıyor ve sizi gördükleri üzerinde düşünmiye sevkediyor, yahud göremediğiniz şeyleri size gösteriyor. Sevimli bir arkadaş gibi konuşan bir kitap.

Her yerde dost, arkadaş arıyan insan, trende nasıl yalnız kalmak ister?.

«Halk, yalnızlık Tanrıya mahsustur der. Felsefe, insan doğuştan medenîdir, cemiyet içinde yaşamak için yaratılmıştır der. Hayatta da hergün bunun çeşid çeşid misallerini görürüz. Gece yarısına doğru yalnız odasına dönen yaşlı bekâr evli komşusunun penceresinde ışık görünce garibser; bu pencerenin arkasındaki mesud aile babasını kıskanmaktan kendini alamaz. Amma mesud aile babası bu saatte yatağında başına üşüşmüş bakkal, kasap, kömürcü, terzi hesapları içinde tavada balık gibi bir yandan bir yana döne döne kızarıyormuş, ne çıkar?... Hasılı insanlar kalabalık içinde yaşamayı yalnız ve rahat yaşamıya daima tercih etmişlerdir. Yalnız trenler, yatılı trenler müstesna...»

Bundan sonra bir tablo, bir portre. Hasta taklidi, uydurmadan delilik yapan ve böylece kompartımanda yalnız kalmayı temin eden bir adam.

Başka bir notta birkaç kilo ezik kayısıyı taşıyan bir eşek ve iki köylüden mürekkep bir ticaret kervanı. Konya Ereğlisinden Adanaya gidiyor. Bu toptancı tüccarla pazarlık. Şoförün müdahalesi. Reşad Nuri bunları güldüren bir üslûbla hikâye ediyor. Fakat notu bitirdiğiniz zaman artık gülemiyorsunuz. İçinizde o gülmedelerden tortup kalan bir acı var. On kilo kayısıyı satıp üç beş kuruş elde etmek için dört, beş gün yollarda sürünen bu iki köylünün hali, sizde memleket alâka ve sevgisinden gelen bir merhametle derin bir iz bırakır. Bu tabloyu ve bu portreyi unutmanız mümkün değildir.

(Patron hoca)da başlıbaşına bir tiptir. Önce size kendini acıtan, üstübaşı, perişan hal ve kıyafeti ile merhametinizi alan, fakat kim olduğu anlaşıldıktan sonra paralı, patron bir adam zalimliği ile karşınızda cübbesini atıp size olduğu gibi görünen bir tip. Başka bir tip daha: (Otel garsonu). Reşad Nurinin onunla konuşmaları, masum, basit bir Türk gencinin işlenmemiş, asîl ruhunu size fısıldar. Görmediğiniz bu çocuğu, bilmeden, tanımadan seversiniz.

(Yolda hastalık), notların en güzel parçalarını veriyor. Tekbaşına bir odada grip geçiren Reşad Nuri, hastalığının değil, gurbette hastalığın hikâyesini yazıyor. Gene neşeli bir anlatış içinde, fakat öyle hazin, ince ruh duyuşları çizili ki... Hademenin hastayı oyalamak için getirdiği gramofonda, eski plâkların çalındığı zaman çıkan kısık ve nezleli sesleri, o satırları okurken duyar gibi oldum. Alaturka muziğin ruh üzerindeki üzücü ve yıpratıcı tesirlerini burada muvaffakıyetle anlatan ve itiraf eden Reşad Nuri, radyo programını yaparken günahının kefaretini vermek istemiştir.

Her ne ise... Bu küçük kitap, böyle tablolar ve porterlerle süslüdür. Anadolu notlarını, çok sevdiğim bu dostumu vazife icabı olarak sık sık göremememin verdiği hasretle okudum. Aranızda bu özlemi duyanlar kimbilir ne kadar çoktur? Çünkü Reşad Nuri, okuyucusu en çok olan yazıcılarımızdan biridir. (Anadolu notları)nda ne kadar Önadolu var!.

Hasan - Âli YÜCEL

Gaziantepte temiz su tesisatına başlandı

Tesisat 937 yılı sonuna kadar bitirilecek ve şehre su verilecek

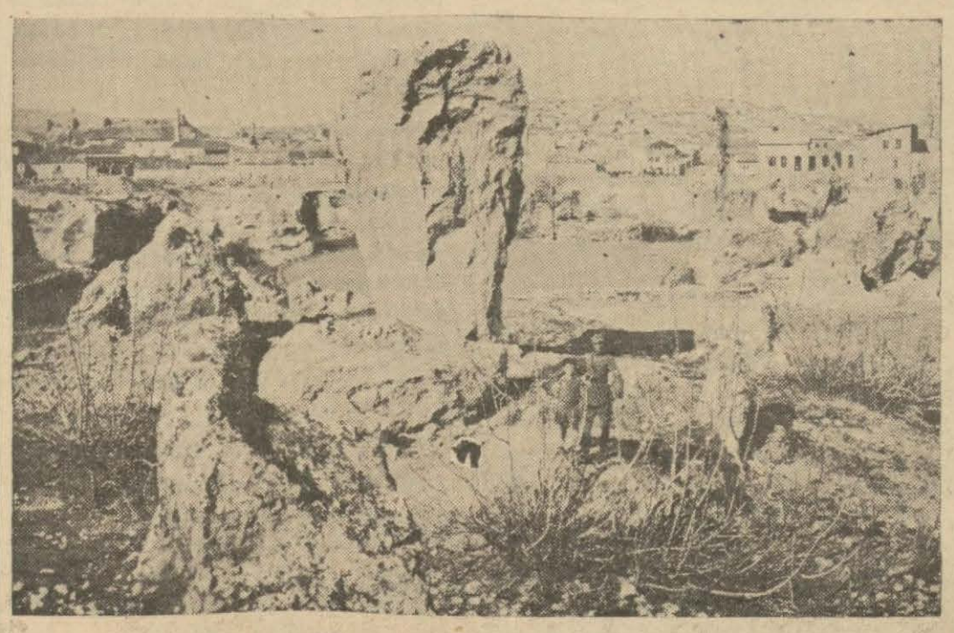

Gaziantepten bir görünüş

Gaziantep (Akşam) — Temiz su, Antebin önemli ihtiyaçlarından birisi idi. Belediye şehrin ve şehirlinin bu büyük ihtiyacını temin etmeyi evveldenberi düşünmüş, ne çareki bütçe imkânsızlığı bu arzunun kuvveden file çıkmasını menetmişti.

Mezbaha, barsakhane, hâl, toptan meyva ve sebze satış yeri, buz fabrikası, bulvar, cadde, ışık, genel pazar yeri, ayar saati, imar plânı, şehir haritası, çocuk bahçesi, aile parkı, şehitler abidesi, asrî mezarlık, Atatürk heykeli, ve belediye dairesi gibi ayrı ayrı birer ehemmiyet taşıyan ihtiyaçları başaran ve bütçesini yüz yetmiş bin liraya iblâğ eden belediye nihayet şehrin yukarıda söylediğimiz gibi cidden pek önemli bir ihtiyacı olan su meselesini de halletmiş bulunuyor.

Belediyeler bankasından yapılan istikrazla Anteb su tesisatı 241,000 lira ile bir Türk şirketine ihale edilmişti. Üç aydanberi şehrimizde incelemeler yapan şirket mühendisleri işlerini bitirmiş ve tesisata büyük merasimle başlanmıştır.

Tesisat 937 yılı sonuna kadar tamamlanmış ve Anteb temiz suya kavuşmuş olacaktır. Su, şehre 14 kilometre mesafedeki membadan demir borularla getirilecek ve Türktepede inşa olunacak depoda toplanarak kasabaya dağıtılacaktır. Filhakika bu suyun mikyasıma derecesi binde 18 olacak kadar fazladır. Fakat evvelce fennî tesisat olmadığı için su açık olarak gelir ve dolayısile sıhhî şeraiti haiz bulunmazdı. Bu tesisat sayesinde temizlik temin edilmiş olacaktır. Kireç miktarının azaltılması da ileride şehirde tesis edilecek bir tasfiyehane vasıtasile giderilecektir.

Eskişehirde
AKŞAM neşriyatı

«Ses - Işık» müessesesinde satılır. «Akşam» gazetesine abone olanlara hususî tenzilât yapılır.

KADIN KÖŞESİ

Manto

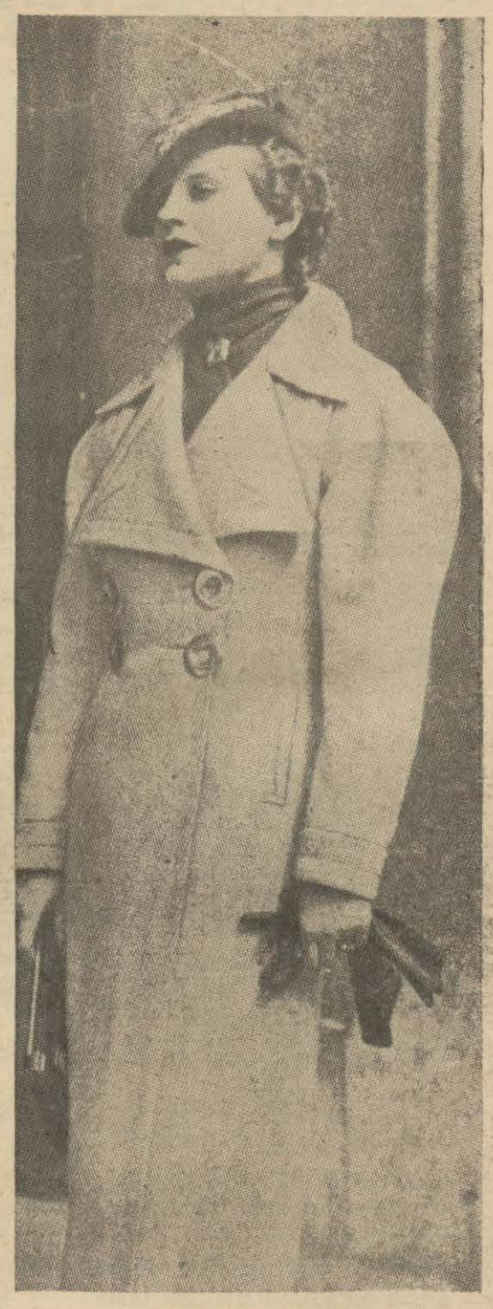

Beyaz fanileden mevsimlik manto.

Tokatta faaliyet

Kültür ve bayındırlık işleri hızla devam ediyor

Tokat (Akşam) — Vali ve parti başkanı bay Faiz Ergun memleketin kültür ve bayındırlık işleri için büyük bir hassasiyetle çalışmaktadır. İnşaatı ikmal edilen meydan mektebinin yakında açılış töreni yapılacaktır. Geçen yıl temeli atılan otuz iki bin lira bedeli keşifli sinema binası bitmek üzere olup yakında burası da faaliyete geçecektir. İçinde oteli, gazinosu, duş mahalleri konferans salonunu cami olan bu bina çok muazzamdır. Öğretmenler tarafından Halkevinde her on beş günde bir toplantı tertip edilmekte ve hoşça günler geçirilmektedir. Bundan başka parti başkanı ve vali B. Faiz Ergun her gün öğleden sonra parti binasına gelerek halkı birer birer kabul etmekte, derdlerini dinlemekte ve işleri gecikenlerin muamelesini katî emirler ile yaptırmaktadır.

Esad Mahmud Karakurd

SON GECE!..

Tefrika No. 45

Sen de benim için artık unutulmasına imkân olmıyan bir varlıksın!.. Sensiz bir dakikaya bile tahammülüm yok!..

— Faruk bey; bu bir hafta ayrılık tahteşşuurumda saklı sinsi bir yaşayışı, bütün korkunçluğu ve dehşeti ile birdenbire meydana çıkardı. Size sadece alıştığımı zannediyordum. Ne kadar yanılıyormuşum!.. Meğer ben size farkında olmadan delice bağlanmışım Faruk bey!.. Oh Yarabbi!.. Bu ne hazin, bu ne beklenilmiyen bir hâdise!..

— Mariya ben de seni seviyorum!..

— Sizin beni sevmeniz, işlediğim büyük günahı affettirmez ki!...

— Sevmek günah değildir Mariya!.

— Sevmek günah değildir amma, memleketimizi işgal eden orduya mensup bir düşman zabiti olmamak şartile!...

— Mariya; tekrar ediyorum, biz memleketinizin düşmanı değiliz!... Ben ne senin, ne de vatanının düşmanıyım!...

— Olabilir, fakat neye yarar?... Düşünsenize bir kere, iki saat evevl, kimbilir belki bizzat ateşlediğiniz toplarla kaç vatandaşım toprağa gömüldü?. Buraya şimdi, atınızın nalları ile ölen vatandaşlarımın kemiklerini çiğneyerek geldiniz!... Hazin, çok hazin bir şey bu yüzbaşı!...

— Mariya; ayni şeyi bizim için de varid değil mi?... Bu dakikada, hiç bir emel, gayesi olmadığı halde, sırf müttefiklerinin menfaati için zorla getirilerek siperlerde, asil fakat bedbaht bir düşmanla harbeden zavallı Anadolu çocukların da düşünse!... Bütün İbrail hastaneleri, yalnız Türk yaralıları ile doldu!... Mariya; harp içindeyiz ve harbin bütün zaruretlerini kabul etmek mecburiyetindeyiz!... Bu ilânihaye böyle devam edecek değil!... Bir gün sulh olacak, bütün bu acı hatıralar kapanacak, unutulacak ve bütün insanlar gibi biz de seninle mesud olmağa çalışacağız!...

Kız yanaklarında parlıyan göz yaşlarını, parmaklarının ucu ile siliyor...

— Faruk bey; bundan bir hafta evvel kardeşim ve sizin için Allaha dua ettim... Öyle korkuyordum ki!...

Ağlıyor... Siyah kıvırcık kirpiklerinin ucunda dizi dizi göz yaşları!...

— Kardeşimden de haftalar var ki haber alamadık... Ne oldu, kimbilir?..

— Çok cessur, kahraman bir kardeşin var Mariya!... Bütün orduda şöhret almış!... Yılmaz bir çocuk!... Taarruzda filosile bize hücum etti.

Kız, birdenbire yerinden fırlıyor... Bağırıyor...

— Size hücum mu etti dediniz?.

— Evet!...

— Sonra?.

— Telâş etme canım; sonra birşey olmadı. Biz ateş açtık, o muharebeyi kabul etmedi, döndü!...

Kız, birdenbire başını sarsarak haykırıyor.

— Yalan!... Ben onu tanırım, düşman önünden kaçacak insan değildir kardeşim benim!...

— Ben kaçtı demedim, muharebeyi kabul etmedi dedim. Belki başka bir vazife almış bulunuyordu. Onun için döndü.

— Sonra ne oldu?...

— Herhalde birşey olmadı, eğer başına bir felâket gelseydi muhakkak duyardık!...

— Oh Faruk bey; o kadar korkuyorum ki!... Dünyada tek bir kardeşim var; eğer o da bir gün elimden giderse, muhakkak yaşıyamam artık, ölürüm!...

Yüzbaşı, kızın ellerini, avuçlarının içinde sıkıyor...

— Mariya; niçin böyle hep fena şeyler düşünüyorsun; her harbe giden muhakkak ölür mü?.. Eğer böyle olsaydı dünyada insan kalmazdı!...

— Siz bilmezsiniz onu!... Nasıl o delice cessur, kahraman bir çocuktur!...

— Olsun!... Gene muhakkak ölmesi icap etmez ya!...

Yüzbaşı, parmaklarını kızın siyah saçlarının arasına götürerek okşuyor.

— Haydi çocukluk etme Mariya!... Kardeşine inşallah birşey olmıyacak!. Bir gün sağ salim dönecek buraya!..

Kız, birdenbire başını sarsarak kaldırıyor... Yeşil gözlerinin içinde, sisli, dumanlı bir ışık!...

— Sahi bakın hiç düşünmemiştim onu!... Doğru söylüyorsunuz; bir gün dönecek!... Bir gün elbette buraya gelecek!...

Kızın gözleri büyüyor... Dudaklarının tirtir titrediğini görüyoruz... Faruk beyin yüzüne hayret ve dehşetle bakıyor... Kelimeler, dudaklarında donmaktadır...

— Eğer Faruk bey; kardeşim bir gün buraya gelir ve benim de bir düşman zabitini sevdiğimi öğrenirse...

Biran susuyor... Derin bir nefes alıyor... Sonra ancak işitilebilecek kadar hafif bir sesle fısıldar gibi:

— Muhakkak beni öldürür o zaman!... diyor.

— Ooo şimdi de bunu mu çıkardın; deli misin Mariya; neler düşünüyorsun?... Ne yapmışsın ki ağabeyin seni öldürecek?...

— Daha ne yapacağım?...

— Ağabeyin insan değil mi senin?. O da bir kalb taşımıyor mu içinde?... Anlamaz mı, bilmez mi ki; sevmek, sevmemek nihayet elimizde olmıyan bir şeydir!... Bunu irade ve şuur ile halledemeyiz ki, suçlu olalım!... Eğer tesadüf seni, tahtuşşuurunda yaşattığın adamın karşısına çıkaracak ise ne yapabilirsin, elinden ne gelir?... İster öyle, ister böyle, muhakkak seveceksin!... Mariya; sana söyledim; aşkın; vatanı, milliyeti, hududu yoktur!... O, dost düşman tanımaz bir kuvvettir!... Hükmetmesin yoksa; ne isterse o olur; biz nihayet birer vasıtayız!...

— Faruk bey; ben kardeşimi tanırım. Eğer duyarsa beni affetmiyecektir!...

Ağlıyor...

— Bunun sonu bir facia ile bitecek diyorum size, inanın bana Faruk bey!.

— Hayır, bilâkis saadetle bitecek Mariya; göreceksin!...

(Arkası var)

Fransızların elinde müthiş bir patlayıcı madde varmış

Yaralamadan, paralamadan öldüren Turpinite adındaki bu madde ile Fransızlar, büyük harpte 5,000 Almanı öldürmüşler, fakat müthiş tesirlerinden korkarak kullanmaktan vazgeçmişler

Fransad bir zehirli gaz tecrübesi

Bütün dünya harıl harıl silâhlanırken mühendisler yeni yeni silâhlar, kimyagerler biribirinden daha müdhiş zehirleyici maddeler bulmak için uğraşıyorlar. Bir Amerikan gazetesi bu mevzu hakkında eline geçirdiği bazı gizli vesaikten harbi umumide Fransızların dehşetli bir silâh keşfettiklerini fakat bunun doğuracağı feci neticelerden kendileri de korktukları için kullanmadıklarını öğrenmiştir.

Umumî harb esnasında Fransa bir aralık çok sıkışmıştı. Alman işgali yavaş yavaş genişliyordu. Bunu üzerine Fransızlar tecrübe makamında bu silâhı kullanmışlar binlerce Almanı öldürmüşlerdir. Fakat Fransız Erkânı harbiyesi bu silâh Almanların eline geçtiği takdirde bütün Fransız nüfusunu çabucak imha etmesinden korktuğu cihetle, bunu kullanmaktan vazgeçmiştir.

Almanlar Parisi işgale muvaffak olsalardı Fransızlar bu cehennemî silâhı derhal kullanacaklardı.

İngiliz yüksek kumanda heyeti bu silâhtan haberdar olunca formülünü istedi, Fransa vermekten istinkâf etti.

Fakat bugün hem İngiltere hem de Fransa kütle halinde ölümlere sebebiyet veren bu silâhı ellerinde bulunduruyorlar. Hattâ 1932 senesinde parlâmentoda bu kabil silâhlardan bahseden İngiliz başvekili B. Baldvin:

— Harbi umumide elimizde kullanılması pek müdhiş neticeler vereceği için kullanmaktan vazgeçtiğimiz bir silâh vardı, demişti.

İlk tecrübe

Fransızlar harbin ilk günlerinde bu silâhı tecrübe için hazırlayıcı bir bombardımandan sonra yerlerde sürünerek Alman siperlerine doğru ilerlemişler ve siperlerde takılmış süngü ile bekliyen Alman askerlerini görmüşlerdir. Fransız askerleri, Almanların birer heykel gibi bekledikleri ve üzerlerine ateş etmediklerini görünce daha ziyade ilerliyerek Alman siperlerine girmişlerdir.

Almanlarda yine hareket yoktu. Beş bin Almanın hepsi ayakta ölmüşlerdi. Vücudlarında ne yara, bereleri ne de zehirli gazdan öldüklerine dair emareler vardı. Hücuma müheyya bir halde iken ölmüşlerdi.

Fransız askerleri bu manzara karşısında heyecana kapılmışlardır. Fransız zabitleri gelerek ölüleri muayene ettikten sonra birşey söylemeden çekilip gitmişler, harbi umumînin bu en esrarengiz ölümleri hakkında askerler birşey öğrenememişlerdir.

Fransız yüksek kumanda heyeti bu yeni silâhın tecrübeleri kâfi ve müsbet olduğuna kanaat getimişken, öldürme kudretinin tasavvurun fevkinde olduğunu görmüştür. Turpinite ismi verilen bu cehennemî silâh şimdiye kadar hiç görülmemiş bir infilâk kudretini haizdir. Gülleler küçüktür. Azamî yirmi beş kilo ağırlığında iddia edildiğine göre güllenin patladığı yerin etrafında yirmi metre murabbaı bir saha içinde bulunanlar kemik ve etlerinin parçalanması ile değil fakat bütün vücud makanizmasının altüst edilmesi ile derhal ölürler. İnfilâk o kadar müdhiş oluyor ki bütün uzuvlar paralize oluyor, işlemez bir hale geliyor. Zehirli gazlar ciğerleri kurşunlar gövdeyi tahrib ederler. Halbuki turpinite bütün sinirleri tahrib ediyor.

Turpiniti kim keşfetti?

Fransanın elinde bulunan turpinitenin esas formülü, müdhiş bir infilâk vücude getirmesidir. İnfilâk ancak saniyenin yüzd ebiri kadar sürer, fakat bu, etraftaki insanları ve hayvanları öldürmeğe kâfidir.

Bunu keşfeden Eugene Turpin isminde bir Fransızdır. 1866 senesinde doğmuştur. Bir ayakkabıcının oğludur. Kimya ile çok meşgul olan Turpin infilâk edici maddelerde ihtisas sahibi oldu. Bu hususta ilk büyük keşfine melinite ismini verdi. Bu, şimdiye kadar bulunan infilâk maddelerinin en öldürücüsü fakat ayni zamanda kullanılması en az tehlikeli olanı idi.

Turpin bu ihtiraını hükûmete sattı. Fakat aldığı para pek azdı. Aldatılmış olduğunu düşünerek formülü bir ecnebi devlete satacağı tehdidinde bulundu. Fakat hükûmetle başa çıkılır mı? Az zaman sonra ecnebi bir devlete infilâk maddeleri satmak töhmetile tevkif ve mahkûm edildi. Suçlu, daha öldürücü maddeler keşfedeceğini söyleyince derhal affedildi. Kimseye sezdirmeden küçük Pontoise kasabasında emrine mükemmel bir lâboratuar tahsis edildi.. Paristen yirmi mil uzakta bir evin yüksek duvarlı bahçesinin ortasında tecrübelere koyuldu. Evin etrafı sıkı muhafaza altına alındı. Yanan barut dümanları içinde Turpin geceli gündüzlü çalışıyordu. Arasıra muntazaman harbiye nezaretinden zabitler geliyor, ve bir netice elde edip etmediğini soruyorlardı. Turpin daima:

— Bir az daha sabırlı olun diye bunları savıyordu.

İlk mermilr hazırlanıyor

Turpin bir çok krokiler çizdi ve bunları ayrı ayrı çelik fabrikalarına gönderdi. Projeleri mucibince imal edilen maddeler, geldiği zaman hepsini bir araya topladı ve bir top vücude getirdi.

Bundan sonra lâboratuara bir çok top kovanları getirildi. Turpin bu kovanları kendi elile doldurdu. Bunlar dünyanın en öldürücü infilâk maddesini ihtiva ediyorlardı.

Gecenin karanlığında bunlar garb sahiline nakledildi. Sahilde 500 metre murabbaı bir erazi etrafına bir çit inşa edilmişti. Bu çit içinde bir bina, bir kaç at ve bir kaç koyun konulmuştu. Toplar infilâk eder etmez müdhiş bir tarraka işidildi. Çit içinde bulunan koyunların ve atların yerlere serildiği görüldü. Tepenin arkasında saklı gözcüler koşuştular. Çit içindeki bütün hayvanlar ölmüştü. Fakat hiç birisinde yara bere yoktu. Bu tecrübe 1914 senesinde yapıldı. Bir kaç gün sonra da harp patladı.

İngiliz erkânı harbiyesi Fransız erkânı harbiyesinden bu maddenin formülünü istedi. Fransızlar bu talebi reddettiler, kullanıldığı takdirde anca kFransızlar tarafından kullanılabileceği cevabını verdiler.

Turpin keşfettiği maddenin vasi mikdarda kullanılarak Almanların yer yüzünden tamamile ifna edilmesini istiyordu. Erkânı harbiye yine reddetti.

Yukarıda bahsettiğimiz iki tecrübeyi yaptılar. Fakat neticelerinden o kadar korktular ki devam etmekten vazgeçtiler. Turpin inkisarı hayale uğrıyarak bir köye inzivaya çekildi. 1927 senesinde fakir bir adam olarak öldü. İhtiyar halinde daima tekrar ettiği bir söz vardı:

— Amerikada olsaydım milyoner olurdum.

Maamaifh dünyanın en öldürücü silâhı olan Nurpinit formülü elân Fransız erkânı harbiyesinin gizli kasasında muhafaza edilmektedir.

Selâmi İzzet

TİYATRO KONUŞMALARI

Her kitapçıda bulunur. Fiati: 50 kuruştur.

"Ittihad ve Terakki„ nin son devirlerinde Suikasdlar ve entrikalar

Tefrika No. 104 — Yazan: Mustafa Ragıb Es-atlı

Talât paşa, Ismail Hakkı paşanın iaşe nazırı olması ihtimalinden bahsedince Canbulatın vaziyeti değişti

Harbiye nazırı, Bay Muradın bu emre rağmen İstanbuldan ayrılmak istememesini, bilhassa istifa veya tekaüdlüğü için (Merkezi Umumî) nin tavassutunu temin etmeğe çalışmasını çok mânidar bulmuştu. Demek ki Yakub Cemilin bu eski arkadaşı hâlâ (Merkezi Umumî) ye istinad ediyor, onların müzaheretinden istifade etmek ümidleri peşinde koşuyordu. Enver paşa, B. Muradın bu suretle Beyazıd meydanında efrada talim ettirmesinden istifade etmek istiyen (Merkezi Umumî) nin bu eski komiteciyi kandırarak kendi aleyhinde tahrik etmesi ihtimalini düşünüyordu. Onun bir kaç defa (Merkezi Umumî) ye gitmesinden haberdar olan Enver paşa, B. Muradın bu temaslarını böyle gizli bir maksadla alâkadar görüyordu.

Enver paşa, şimdi Talât paşanın kabineye, kendisine muarız olan en yakın arkadaşlarını almak istemesile B. Murad meselesi arasında bir münasebet buluyordu. Harbiye nazırı, bütün bu hadiseleri, Sadrâzamın vaziyete hâkim olmak için, ötedenberi takip ettiği siyasete devamından ibaret görüyodru. İhtimal ki o, vaktinde davranıp ta B. Muradı İstanbuldan uzaklaştırmamış olaydı, günün birinde B. Muraddan kendisine büyük bir tehlike gelebileceğini düşünüyordu.

Halbuki B. Muradın katî olarak böyle bir niyeti yoktu. O, kendisi hakkında beslenen şüpheyi ortadan kaldırmak için -Enver paşa üzerinde hâlâ müessirdir zannettiği- (Merkezi Umumî)nin tavassutundaı bir faide geleceğini ummuş ve bu suretle Kara Kemala müracaat etmişti.

Enver paşa, Talât paşanın kabineye Kara Kemal, doktor Nazım ve Canbulâtı almak üzere olduğunu görünce, sadrazamın bu mütaleasına ses çıkarmamakla beraber, Talât paşanın el altından oynıyacağı rollere karşı gene müteyakkız davranmak lâzım geldiğini takdir ediyordu. Maamafih o, Canbulâtla Kara Kemal arasındaki derin ihtilâfları yakından bildiği için Talât paşanın bu üç arkadaşı ile kendisine karşı gene zayıf kalacağını tahmin ediyor, Canbulat beyin kolay kolay kabineye girmek istemiyeceğini biliyordu. Enver paşa, bu tahmininde yanılmamıştı. Nitekim Talât paşa da yeni nazırların tayinine dair (irade) almak için yalnız Canbulâtla müzakere etmeğe mecbur olacağını takdir ediyordu. Çünkü İsmail Canbulat bey, o zamana kadar bulunduğu vazife ve memuriyetlerde daima sert davranmasile ve hemen her şeye itirazlarda bulunmasile kendini tanıtan ve uzun müddet bir iş başında kalmağa mâni olacak vaziyetler çıkaran bir mizaca malikti. İstanbul Şehremanetinden Kara Kemalle aralarındaki şiddetli mücadeleden sonra ayrılması buna en canlı misaldı. Bu itibarle Talât paşa, bu hırçın ruhlu arkadaşının Dahiliye nezaretini kabul etmesi için birçok şartlar ileri süreceğini tahmin ediyordu.

Canbulat, Karakemal isminı duyunca birdenbire hiddetlendi ve..

Bu düşünce ile hareket eden Talât paşa, Canbulat beyle başbaşa görüşmek istemiş ve bir sabah kendisini Ayasofyadaki evine çağırmıştı. Talât paşa, bu eski arkadaşını gayet güler yüzle karşılamış onu odaya aldıktan sonra muhatabına maksadını izah etmeğe başlamıştı.

Sadrazam, son günlerde çok yorulduğunu, sadaretle Dahiliye nezareti işleri kâfi gelmemiş gibi ara sıra da Enver paşaya vekâlet etmek için Harbiye nezareti işleri de onu çok ezdiğini söyledi ve şimdiye kadar bu yükünü hafifletmek için bir fırsat bulamadığını, ancak padişahın kabinedeki nazırlıkların mahdud ellerde bulunmasından şikâyet ettiğinden istifade etmek istediğini, bu maksatla kendisine çok itimad ettiği için Dahiliye nezaretini ona bırakmağa karar verdiğini ve Maarif nezaretine doktor Nazımı getirmeği arkadaşlarile münasip gördüklerini söyledi.

Talât paşa, bu sözlerine Canbulat beyin ses çıkarmadığını görünce sözünü iaşe işlerine intikal ettirdi. Ve iaşe işlerinin daha büyük bir intizam içinde cereyan etmesi lâzım geldiğini bunun için doğrudan doğruya kabineye dahil bir nazır tarafından idare edilmesinin zarurî olduğunu uzun uzadıya izah ettikten sonra Kara Kemalı da bu nezaret için münasip gördüğünü söyledi. Talât paşa, Kara Kemalin bir çok hataları olsa bile bu işlerde çok tecrübe gördüğü için iaşe umurunu herkesten iyi kavrıyacağını muhatabına isbata çalışıyordu. Sadrazam, eski Şehremininin can damarına dokunmuştu: Talât paşanın Kara Kemal ismini söylemesi üzerine Canbulat bey, asabiyetle yerinden fırladı ve yüksek bir tavır takınarak:

— İşte bu olmadı, Kemali iaşe nazırı yapmakla yeni bir yağmaya mı kapı açacaksınız?. dedi. (1)

Kanunu ihlâl ederken bile..

Canbulat, «İttihad ve Terakki» içinde daha ziyade Talât paşa zümresile hareket ederek Enver ve Cemal paşalardan uzak bulunmakla beraber, (Merkezi Umumî)nin de bütün siyasî icraatına taraftar değildi. Bilhassa Kara Kemalin iaşe işlerindeki siyaset ve hareketlerinin en kuvvetli muarızı idi. Canbulatın sırf iaşe işlerinden dolayı Kara Kemal ile aralarında geçen şiddetli ihtilâflardan dolayı nasıl Şehreminliğinden çekildiğini tafsilâtile anlatmıştım. Bu hâdiseler göz önüne alınırsa İsmail Canbulatın Kara Kemalin İaşe nazırlığına tayin edilmesi hakkında Talât paşanın sözleri karşısında isyan etmemesi kabil değildi.

Talât paşa, muhatabının mizacını ve karakterini tamamile biliyor, Canbulatın bütün hayatında ne gibi şeylere kıskançlıkla dikkat ettiğini biliyordu. O, bütün hayatında kanun ve nizamların şekillerine son derece bağlı kalmış, bunlardan biran bile ayrılmak istememişti. Hattâ o, haberi olmaksızın, kanunun ruhunu ihlâl ederken bile, gene kanunperestlik düşüncesile hareket ederdi! Nitekim Balkan muharebesi sırasında Kâmil paşa hükûmeti tarafından aldığı emir üzerine kendisini tevkif etmek için müsaade almadan evinin içine giren askerî inzibat memurunu -meskenlerin taarruzdan masun olduğu hakkındaki kanunî hakka riayet etmediğinden- tabancasını çekerek öldürmüş, sonra da maktul inzibat memurunun cesedini bir arabaya koyarak doğruca karakola gitmişti!.

Talât paşa İsmail Hakkı paşadan bahsedince..

İşte İsmail Canbulatın Kara Kemale husumeti, kendisi Şehremini iken o zaman «Küçük efendi»nin kanunlara müdahale etmek istemesinden ileri gelmişti. Talât paşa, muhatabını kandırmak için şu tarzda bir mukabelede bulundu:

— Ne demek istediğini anlıyorum. Fakat Kemal da büyük bir hüsnüniyetle başladığı işlerde, karşısına çıkan binbir müşkülâtla uğraştı. Biliyorsun ki, onun ve hepimizin gayesi, tüccarı piyasayı, sermayeyi cemiyete mensup Türk ve Müslüman unsurlara hasretmektir. O vakit Kemalin elinde kâfi derecede vesait ve işe yarar kimseler olmadığından bazı sui'istimaller oldu. Senin Şehreminliğinden çekildiğin zamanki vaziyet bugün değişmiştir. Kuracağımız bir İaşe nezareti, bir devlet teşkilâtıdır. Yalnız Kemal değil, hepimz bu işi yakından ve fiilen murakabe edeceğiz. Buna zaruret de vardır: (Arkası var)

(1) İsmail Canbulat, kendisine Talât paşa tarafından dahiliye nazırlığı teklif edilirken Kara Kemalin iaşe nazırlığı için böyle bir itirazda bulunduğunu o zaman bazı arkadaşlarına hikâye etmişti.

○ AKŞAM - SPOR ○

Güneş, Üçoku 3 - 1 yendi

Izmirliler, ilk devre bittiği zaman 1 - 0 galib vaziyette idiler

Üç gün 39 ile 38 arasında dolaşan hararetim düşmeğe başladığı sırada arkadaşlar yoklamağa ve havadis vermeğe geldiler:

— Galatasaray Üçoku 7 - 3 yendi. İzmirlilerde hiç bir şey yok. Yalnız, biraz Said oynıyor...

— Yarın, dedim, Güneşin karşısında aslan kesilirler.

Dediğm oldu ve bir gün evvel Galatasaraya rahatlıkla ve büyük bir farkla yenilen Üçoklular dün Güneşin karşısında hakikaten aslan kesildiler.

Güneşin dünkü cansız ve bozuk oyunu karşısında da başka bir şey kesilmek imkânı yoktu. Geçen hafta Ankaragücüne çıkardığı oyuna bakılırsa Güneş takımında bir hafta içinde mutlaka yüzde elli bir gerileme görmemek kabil değildi. Eğer ben geçen haftaki maçı görmemiş olsaydım, dünkü oyunundan sonra, Güneşin geçen hafta öyle bir oyun çıkardığına dünyada inanmazdım.

Maça gelelim

Taksim stadı epi kalabalıktı. Fakat dediklerine bakılırsa cumartesi günü daha kalabalıkmış. Üçokun Galatasaraya büyük bir farkla yenilmesi, tabiatile dünkü maçın ehemmiyetini bir hayli azaltmıştı. Halbuki Güneşin Üçok karşısında bir hayli sıkıntı çekeceği bilinmiş olsaydi, seyirci sayısı her halde biraz daha fazla olurdu.

Üçok sahaya ilk maçtaki kadrosundan bir oyuncu değiştirerek çıktı. Güneş takımında ise, Rasih Parise döndüğü için bir hayli değişiklik vardı:

Cihad
Reşad Faruk
İsmail Riza Yusuf
Rebii Necdet Ahmed Kemal
Selâhaddin Melih
Hâkem Said Selâhaddindi.

Ilk devre başladığı zaman oldukça sert bir rüzgâr esiyordu ve Üçok rüzgâr altına düşmüştü. Güneşlilerin hemen tazyika başlamaları, Üçokluların rüzgâr altında çok sıkıntı çekeceklerini ve bir gol yerlerse bir gün evvelki vaziyete düşecekleri hissini uyandırmıştı. Fakat ilk hız geçince Güneş muhacimlerinin birbirile anlaşamadıkları, merkez muhacim Ahmed Kemalin hattı idareye muvaffak olamadıktan başka kendisine verilen eşapelik paslardan da istifade edemediği görüldü.

Sağ ve sol cenahlar ortasından bölünmüş bir vaziyette ayrı ayrı oynıyorlardı. Uzun zaman oynamamış ve bu itibarla idmanı noksan kalmış Ahmed Kemalden fazla bir şey beklemek de doğru değildi. Üstelik iki iç oyuncu da her zamanki oyunlarını çıkaramıyorlardı. İşte bu vaziyette Güneşliler umumiyetle hâkim oynamakla beraber İzmir kalesi için fazla tehlike olamadılar, ellerine geçen bir kaç fırsatı da beceriksizce kaçırdılar.

Güneş - Üçok maçına başlarken

Yavaş yavaş oyunda İzmirliler lehine bir canlılık görünmeğe başladı. Üçokun münferid akınları her taraftan teşvik görüyordu. Çünkü Üçokun artık millî kümede bir tehlike teşkil etmemesine mukabil Güneş, hele Ankaradaki galibiyetlerinden sonra, İstanbulun diğer üç takımı için hâlâ bir tehlike idi.

Devrenin bitmesine üç dakika kala Mehmedin Üçok lehine bir gol yapması, stadyomu umumî bir alkışa boğdu.

Hakem düdüğünü çalarken birisi söyleniyordu:

— Bizim taliimiz hep böyle son dakikalarda gol yemek!

İkinci devre

İkinci devrede bu sefer Güneş rüzgârın altına düşeceği için İzmirin kazanma şansı fazla idi. Fakat Güneşliler sahaya Ahmed Kemali sağ açığa, Melihi merkez muhacime almış olarak çıktılar. Bu değişikliğin oyun üzerinde mühim bir tesiri oldu. Çünkü sürati, yirmi bir oyuncunun süratlerinden fazla olan Melih top ayağına geçer geçmez hasım kaleye doğru akıyor ve Üçok müdafaasını müşkil vaziyetlere sokuyordu.

İşte ilk dakikalarda Üçok müdafaasının gene böyle müşkil bir vaziyete girdiği bir sırada Rebiiden bir pas alan Necdet sıkı bir şütle Güneşin beraberlik sayısını yaptı.

Bu sayının hemen arkasından eşapelik bir pas alan Melih karşısındaki müdafileri aşarak Güneşin ikinci sayısını da yaptı.

Üç beş dakika içinde Güneşin mağlûbiyetten galibiyete geçivermesi Güneşlilerin daha iyi değilse bile daha rahat oynamalarına vesile teşkil etti.

Üçok müdafaası artık kendileri için Melihin büyük bir tehlike olduğunu anlamış ve onu serbest bırakmamağa başlamıştı. Bununla beraber Melih fırsat buldukça gene müdafaayı yarmağa uğraşıyordu. Nihayet iki golün hızı geçince oyunda gene az çok bir tevazün hasıl oldu ve bu, karşılıklı akınlar halinde oyunun son dakikalarına kadar devam etti.

Son gol

Maçın bitmesine bir dakika kala bir Güneş hücumunda Selâhaddin otuz metreden harikülâde bir şütle Güneşin ve oyunun son golünü yaptı. Biraz sonra hakemin düdüğü oyunun bittiğini ilân ettiği zaman yanımdaki adam gene söyleniyordu:

— Neyse, taliimiz de son dakikada gol yapmak da varmış!

Nasıl oynadılar?

Üçokun ilk maçını görmediğim için ilk güne göre nasıl oynadıklarını bilmiyorum. Fakat dün yüksek bir oyun göstermemekle beraber maçın başından sonuna kadar canlı oynadılar. Yalnız bir aralık, kendileri için büyük bir tehlike olan Melih topu kapup kaleye doğru giderken kalecileri de dahil olduğu halde üç oyuncularının Melihi kasdî tekmelerle biçmelerini sporculukla telif edilir bir hareket sayamıyacağım. Bu çirkin hareket dışında temiz ve dürüst oynadılar.

Güneşe gelince, yukarıda da kaydettiğim gibi, dünkü oyunları, Ankaradaki oyunlarile kıyas edilemiyecek kadar bozuktu. Eğer Güneşliler, bu hafta Fenerbahçe karşısında da böyle oynıyacak olurlarsa netice pek aleyhlerine olabilir.

Sadun Galip

Sekizler turnuası

Dün Şeref stadında sekizler turnovasına devam edildi.

İlk maç Süleymaniye - Anadolu arasında oynandı. Birinci devreyi 3 - 0 bitiren Süleymaniyeliler ikinci devrede Eyübün yaptığı 2 gole karşı 4 gol atarak maçı 7 - 2 kazandılar.

İstanbulspor - Topkapı arasındaki maç İstanbulspor gelmediğinden Topkapı hükmen galib sayıldı.

Anadolu-Hilâl günün üçüncü maçını oynadlar. İlk devre 2-1 Anadolu lehine bitti. İkinci devrede hakem her iki takımdan ikişer oyuncu çıkardı. Neticede Hilâl 3 - 2 galib geldi.

Son maç Beykoz - Vefa arasında yapıldı. İlk devreyi 2 - 1 galib bitiren Vefalılar ikinci devrede Beykozun üstün oyunu karşısında 3 - 2 mağlûb oldular.

Gençler maçı

Güneş - Üçok maçından evvel Güneş - Galatasaray gençleri hususi bir maç yaptılar. İlk devresi birer sayile berabere biten bu maçta Galatasaraylı gençler daha düzgün, birbirlerile daha iyi anlaşmış vaziyette oynadılar ve maçı 4 - 1 kazandılar.

Dünkü maçtan bir enstantane

ATLETİZM:

Ankara müsabakaları tam bir muvaffakıyet içinde yapıldı

Atletizm federasyonundan böyle organizasiyonlar bekliyoruz..

Ankarada İzmir - Ankara - İstanbul atletleri arasında yapılan müsabakalar çok güzel olmuş ve iki gün devam eden müsabakalarda ortaya atılan genç istidadlar bize bu mevsim için büyük ümitler vermiştir. Bilhassa bu sene bir çok eski atletlerimizin pistten çekilmesi ve memleket haricinde bulunmasile meydana gelmiş olan boşluk, ancak atletizm federasyonunun bu şekilde muntazam bir seri halinde cidd' organizasyonlar yapmasile doldurulabilecektir.

Bu müsabakalarda yapılan derecelere göz gezdirirsek ekseriyetle yeni istidadlarla karşılaşırız:

100 metre: İhsan (An.), Halûk (İst.), Cemil (İz.) derece 11.6.

200 metre: Nazmi (İst.), Galib (An.), Hasan (An.) derece 24.2.

400 metre: Fahri (İz.), Galib (An.), Faruk (İst.) derece 55.2.

800 metre: Galib (An.), Receb (İst.), Mehmed (İst.) derece 2.5.7.

1500 metre: Receb (İst.), Rıza (İz.), Galib (An.) derece 4.20.5.

5000 metre Rıza (İz.), Artin (İst.), İbrahim (İst.) derece 16.47.

110 mânia: Faik (İst.), Süha (İz.), İsmail (An.) derece 16.3.

4 × 100 bayrak: İstanbul 46.8, Ankara 47.1.

Disk: Veysi (İst.), Etem (İst.), Salâhaddin (An.) 40.65.

Gülle: Veysi (İst.), Etem (İst.), Salâhaddin (An.) 12.97.

Cirid: Besim (İst.), Salâhaddin (An.), Semih (İz.) 47.25.

Yüksek: Pulat (İst.), Faik (İst.), Josef (An.) 1.785.

Uzun: Faik (İst.), Semih (An.), Ömer (İst.) 6.30.

Üç adım: Pulat (İst.), Süreyya (İz.), Faik (İs.) 13.80.

75 metre Kızlar: Meliha, Nezahat, Maide derece 11.

Neticede İstanbul 175 puvanla birinci, Ankara 104 puvanla ikinci ve İzmir de 82 puvanla üçüncü olmuştur.

Ankara müsabakalarında tabi finlândeze göre en iyi derece yapan atlete verilmek üzere federasyonun koyduğu kupayı Pulat kazanmıştır. Kendisini tebrik ederiz.

***

Memleketin her köşesinde yapılan atletizm hareketlerile yakından alâkadar olan atletizm federasyonu çok yerinde bir kararla Ankara müsabakalarında iyi derece yapan İzmir ve Ankara atletlerini bu hafta içinde İstanbula göndererek 30 mayısta Bebekte Kolej pistinde yapılacak olan İstanbul bayramına iştirâk ettirecektir.

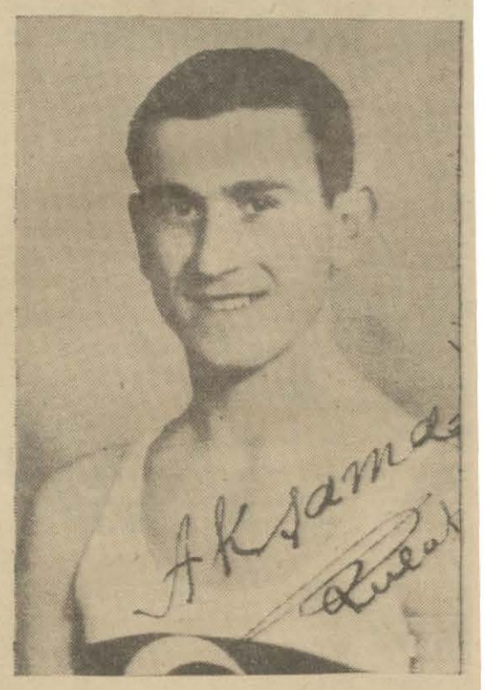

Kıymetli atletimiz Pulat

Bu maksatla Ankaradan Galib, Faik, Jerfi ve İzmirden de Fahri, Rıza, Süreyyanın gönderileceği tahmin edilmektedir.

Atletlerimizin İstanbulda daha iyi dereceler yapacağını umuyoruz. Şimdilik yegâne temennimiz bu güzel müsabakaların araları soğutulmadan mevsim sonuna kadar devam ettirilmesidir.

Atlet

Italya - Çekoslovakya

Dün İtalya ve Çekoslovakya millî takımları karşılaştılar.

Roma radyosundan, stadı dolduran binlerce seyircinin gürültüsile birlikte verilen bu maçın neticesini, parazitlerin fazlalığından, lâyıkile anlamak kabil olamadı. Yalnız bir aralık, İtalyan spikerin İtalyanın 1-0 galib olduğunu sevinçle söylediğini işitir gibi olduk

İtalyanın Çekoslovakyaya bu 1 - 0 galibiyetini ihtiyat kaydile veriyoruz.

Her maçtaki puanları

Millî küme takımlarının şimdiye kadar yaptıkları maçlara göre her maçta vasatî olarak aldıkları puvanları aşağıya yazıyoruz. Bir takımın her maçta üç puvan alması esas olduğuna göre vaziyetleri bu rakkamlardan anlaşılabilir.

	Aldığı vasatî puvan
Galatasaray	2,50
Fenerbahçe	2.33
Beşiktaş	2.27
Güneş	2.12
Gençlerbirliği	2.10
Doğanspor	1.90
Ankaragücü	1.80
Üçok	1.38

Ne kaybettiler ?

Şimdiye kadar Millî küme maçlarında her takımın kaybetmiş olduğu puvanları aşağıya yazıyoruz. Bu suretle takımların Millî kümedeki hakiki vaziyetlerini anlamak kabil olabilir:

	Kaybettigi puvan
Galatasaray	3
Fenerbahçe	6
Güneş	7
Beşiktaş	8
Gençlerbirliği	9
Doğanspor	12
Ankaragücü	12
Üçok	21

Millî küme takımlarının puvan vaziyeti

	Maç	Kazanç	Berabere	Kayıp	Attığı	Yediği	Puan
Beşiktaş	11	5	4	2	20	14	25
Fenerbahçe	9	5	2	2	22	12	21
G. Birliği	10	5	1	4	20	16	21
D. Spor	11	4	2	5	24	34	21
A. Gücü	10	3	2	5	19	26	18
Üçok	13	1	3	9	20	38	18
Güneş	8	4	1	3	22	14	17
Galatasaray	6	3	3	—	18	11	15

Her akşam bir hikâye

Telefonda iki konuşma

Bülend yazıhanesinin gözlerini kildiledi. Duvardaki şık aynada kendisini şöyle bir süzdü. Mükemmel... Kravatın düğümünden tutunuz da, yan cebindeki mendile kadar herşeyi âlâ...

Bir saat sonra Naciyenin yanında olacaktı. Bunu düşündükçe içinde tatlı bir heyecan dalgası kabarıyor, kabarıyordu. Bir saat sonra şık bir apartımanın perdeleri inik, güzel döşenmiş bir odasında ne tatlı saatler geçirecekti.

Yazıhaneden erken çıkmasının sebebi Naciyeye biraz çiçek, şeker vesaire almaktı.

Tam kapıdan çıkacağı esnada telefon çaldı.. şimdi bu sabırsız dakikalarında bunun da sırası mı idi ya?... Ne ise.. belki Naciye telefon ediyordu. Makineye uzandı..

— Allo..

Eyvah.. telefonda karısının sesi.

Necmiyenin sesi.. Bülend bir kabahat üstünde yakalanmış gibi şaşırdı:

— Allo.. Necmiye.. bonjur yavrum...

— Bonjur... Ne âlemdesin?.. Sabahleyin çıkarken biraz başın ağrıyordu.. Nasıl oldun?.

Bülend sabahki baş ağrısını filân unutmuştu. Maamafih renk vermedi:

— Geçti... Birşeyim kalmadı iyiyim. Sen ne âlemdesin?..

— Ben terziden telefon ediyorum..

— Elbisen nasıl olmuş?..

— Daha prova hazır değilmiş.. Onu bekliyorum.. Şimdi prova olacağım.

— Âlâ..

Bülend, Necmiyenin terzide olmasına bayağı sevindi. Yoksa Necmiye «Pat» diye yazıhaneye gelebilirdi.

Necmiyenin sesi telefonda çınlıyordu:

— Kuzum bu akşam beni bir yerde bekle de biraz dolaşalım...

— Olur yavrum.. Seni Şekibelerden gelir alırım. Oraya uğrıyacaksan.

— Evet.. Evet.. Oraya gel. Evde canım sıkılıyor.. sen de doğrudan doğruya eve gelince kapanıyoruz, dışarı çıkamıyoruz..

— Peki...

— Allaha ısmarladık.. sakın yaramazlık edeyim deme ha... Bizim terzi fal meraklısıdır. Kahve falıma baktı. Senin hakkında pek iyi şeyler söylemedi.. Birşey yapayım deme..

— Canım benden öyle şeyler ümid edilir mi? Haydi güle güle.. Bülend telefonu kapattı... İçine bir kurd düşmüştü. Necmiye bu kahve falını, çapkınlığı filân nereden icad etmişti?.. Yoksa bir şeyler mi biliyordu?.

İçinden «Adam sende..» dedi. Nereden bilecek?.. Yazıhanesinden çıktı. Evvelâ çiçekçiye uğradı, ondan sonra bir kutu Naciyenin sevdiği şekerlerden yaptırdı. Bir otomobile atladı. Naciyenin apartımanının kapısını yavaşca çaldı. Hafif zil sesi sanki apartımanın içinde değil de, kendi kalbinin içinde çalıyormuş gibi heyecanlandı.

Kapıyı ona sırtındaki yeşil pijamasile Naciye açtı. Bir dakika, heyecandan, konuşmıyarak bakıştılar. Naciye:

— Evde yapyalnızım.. dedi. Bütün hizmetçileri savdım.

İçeri girdiler. Naciye çiçeklere teşekkür etti.

Perdeleri kapalı, dört köşesine hafif bir koku sinmiş şık odaya girdiler.

Naciye Bülendin yanına oturdu... Bülendin aklına manasız bir sual geldi:

— Ya şimdi Nuri gelirse...

Nuri Naciyenin kocası idi

Naciye birdebire aklına gelmiş gibi:

— Dur.. dedi, şimdi ben onu kontrol ederim.

Telefona uzandı. Bir kaç numara çevirdi. Sonra kocasını buldu.

— Allo.. Nuri.. nasılsın şekerim?.. Sabahleyin biraz miden ağrıyordu.. geçti mi?..

Bülendin gözleri fal taşı kadar açıldı. Bir saat evvel Necmiye de kendisine ayni suali sormuştu.

Bülend bu garib tesadüfe hayret ederken Naciye konuşmasında devam ediyordu:

— Ben mi?.. Terziden telefon ediyorum.

Bülend deli olacaktı.. aynen karısının cümlesi...

Naciye bir elini Bülendin omuzuna dayıyarak telefonda konuşuyordu:

— Daha prova hazır değil.. Biraz sonra prova olacağım..

Bülend ha bayıldı, ha bayılacak.. hayatında bu kadar şaşırdığını, abdallaştığını bilmiyordu.

Birdenbire Naciyenin telefondaki sesi kıskanç kıskanç çınlamağa başladı:

— Bana bak Nuri... Sabahleyin sana söylemeği unuttum. Gece müdhiş bir rüya gördüm. Sen bugün çapkınlık yapıyormuşsun..

Telefonun içinde gümbür gümbür bir ses öttü. İhtimal Nuri teminat veriyordu.

Naciye gülerek:

— Bilmem artık işte.. dedi. Sakın bugün bir yaramazlık etme karışmam ha.. hem bu akşam bir yerde buluşalım da biraz gezelim..

Naciye, Nuri ile bir müddet daha konuştu. Sonra telefonu kapattı, Bülende döndü.

— Gördün mü?. Onu adam akıllı kontrol ettim. Artık gelmesine imkân yoktur. Bir likör ister misin Bülend..

Fakat Bülend kalkmış, şaşkın şaşkın:

— Müsaadeni rica edeceğim Naciye.. Müstacel bir işim çıktı..

Naciye hayretler içinde:

— Canım.. ben telefonla konuşmadan evvel birşeyin yoktu.. bu müstacel işi de nereden çıkardın.. bugün iş düşünülür mü?

Fakat Bülendin kalmasına imkân yoktu:

— Gitmeliyim.. gitmeliyim.. her halde gitmeliyim!.. diyordu. Nihayet Naciye kızdı:

— Peki.. dedi. Nasıl istersen.. amma çok garib hareket ediyorsun..

Bülend odadan fırladı. Port mantodan şapkasını kapınca kendisini dışarı attı.

İlk karşısına çıkan taksiye atladı. Doğru evinin yolunu tuttu.

Necmiye henüz terziden gelmişti. Bülend şaşkın şaşkın sordu:

— Hakikaten terziden mi geliyorsun...

— Öyle ya sana telefonda söylemedim mi?.

— Ben de sana bir sürpriz yapayım, şöyle bir dolaşalım diye hemen geldim..

(Bir yıldız)

Bu akşam

Nöbetçi eczaneler

Şişli: Osmanbeyde Şark Merkez, Taksim: İstiklâl caddesinde Kemal Rebul, Beyoğlu: Tünelde Matkoviç, Yüksekkaldırımda Venikopulo, Galata: Topçular caddesinde Merkez, Kasımpaşa: Vasıf, Hasköy: Halıcıoğlunda Barbud, Eminönü: Beşir Kemal Mahmud Cevad, Heybeliada: Tomadis, Büyükada: Merkez, Fatih: Hamdi, Karagümrük: Gündoğdu Ali Kemal, Bakırköy: Hilâl, Sarıyer: Osman, Tarabya, Yeniköy, Emirgân, Rumelihsarındaki eczaneler, Aksaray: Cerrahpaşada Şeref, Beşiktaş: Süleyman Recep, Kadıköy: Söğüdlüçeşmede Hulûsi Osman, İskele caddesinde Saadet, Üsküdar: İmrahor, Fener: Balatta, Hüsameddin, Beyazıd, Asadoryan, Küçükpazar: Necati, Samatya: Kocamustafapaşada Ridvan, Alemdar: Divanyolu Esad, Şehremini: Topkapıda Nazım.

AKŞAM
Abone Ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebî memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır

Rebiulevvel 13 — Ruzu Hızır 19

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
K.	6,58	9,08	4,42	8,41	12,00	1,55
Va.	2,25	4,35	12,10	16,09	19,27	21,22

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk So. No. 13

Radyo

24 Mayıs 937 Pazartesi

İstanbul: Öğle neşriyatı — 12,30 Plâkla Türk musikisi, 12,50 Havadis, 13,05 Muhtelif plâk neşriyatı, 14 Son.

Akşam neşriyatı — 18,30: Plâkla dans musikisi, 19,30: Konferans: Said Salâhaddin Cihanoğlu, Afrika av hatıralar, 20: Sadi ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30: Ömer Riza tarafından arapça söylev, 20,45: Safiye ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, (Saat âyarı), 21,15: Orkestra, 22,15: Ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı, 22,30: Plâkla sololar, opera ve operet parçaları, 23: Son.

Ecnebi istasyonların bu akşamki en müntehap programı

Hamburg (Saat 19,00 Prunk - Gebhard - Vehrenol, **İrlanda** (Saat 19,50) Glinka - Mozart - Straus **Leipzig** (Saat 21,10) Vagner konseri, **Kopenhagen** (Saat 20,10) Bach - Haydn, **Varşova** (Saat 22,00) Mozart - Fauré - Debussy, **Viyana** (Saat 22,20) İngiliz musikisi.

Dans musikisi

Brüksel (Saat 22,10) - 484 - **Toulous** (Saat 23,00) - 386 - National - **Britain** (Saat 23,30) - 1500 - **Roma** (Saat 23, 15) - 421 - **Zagreb** (Saat 22,25) - 437 - **Bükreş** (Saat 21,45) - 365 -

25 Mayıs 1937 Salı

İstanbul — Öğle neşriyatı: 12,30 Plâkla Türk musikisi. 12,50 Havadis. 13,05 Muhtelif plâk neşriyatı, 14 Son.

Akşam neşriyatı: 18,30 Plâkla dans musikisi, 19,30 Konferans: Eminönü Halkevi neşriyat kolu namına, Nusret Sefa, 20 Belma ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30 Ömer Rıza tarafından arabca söylev, 20,45 Cemal Kâmil ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve hal kşarkıları (Saat ayarı), 21,15 Radyofonik dram (Madam Butterfly), 22,15 Ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı, 22,30 Plâkla sololar, Opera ve operet parçaları. 23,00 Son.

Eğer verilen nasihatleri dinleyipde

NEVROZİN

kaşelerini tecrübe etseydi bu ıstırablar çoktan dinmiş olacaktı.

NEVROZİN

En şiddetli baş ve diş ağrılarile üşütmekten mütevellid bütün ıstırabları keser, Nezleye, Kırıklığa, Romatizmaya çok faidelidir.

Akba müesseseleri

Ankarada her dilden kitap, gazete, mecmua ve kırtasiyeyi ucuz olarak AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz. Her dilde kitap, mecmua siparişi kabul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân kabul, abone kaydedilir. Undervodd yazı ve hesap makinelerinin Ankara acentesi, Parker dolma kalemlerinin Ankarada satış yeridir. Telefon: 3377.

KUBİLÂY HAN

Yazan: İskender F. Sertelli — No. 59

"Moğol generalı, büyücüleri işkence ile öldürmekten zevk duyarmış!„ dediler.. Ben de kendisinden sakınarak derhal yılan kılığına girdim.

— Rüyada görmüş olmalısınız, general!

— Hayır.. gözlerimi açarken, göğsümdeki ağırlığı hissediyordum.

Nöbetçi uzağı görür, düşünceli bir askerdi.

— Sakın «Sahib» gelmiş olmasın..

Diyerek ayağa kalktı.. dışarıya fırladı..

Kapıda dolaşan nöbetçiye seslendi:

— Kimse gördün mü buralarda?..

— Hayır..

— Uyumuyorsun, değil mi?

— Dolaşırken uyumağa alışmadım..

— Acaba çadıra «Sahib» gelmiş olmasın diye merak ediyoruz.

Nöbetçinin büyücü «Sahib» ile arası iyi değildi:

— Adam sen de, bırak şu bunak herifi.

Diye mırıldanırken, karanlıkta ayaklarına soğuk bir şey dolandı..

Nöbetçi elindeki kargısını kullanacak yerde, korkarak çadırın kapısına fırlattı:

— Ayağımın arasında bir yılan dolaşıyor..

Diye bağırmağa başlamıştı.

Nöbetçiye besbelli bir ders vermek istiyen ihtiyar büyücü o sırada yılan şekline girmiş ve çarçabuk ortadan kaybolmuştu.

General Liyo gürültüyü işitince:

— Eyvah, dedi, yılan içeriye kadar girmiş.. ağzıma zehir bırakıp gitmiş.. ben hâlâ iyilik umuyorum.

Nöbetçiler zabitlere seslendiler.. biraz sonra generalin çadırı zabitle dolmuştu.

Çadıra, general uyurken - kimseye görünmeden - Sahibin geldiği anlaşılmıştı.

Bütün zabitler general Liyonun ölümünü bekliyordu. Herkeste şu inanış vardı:

«— Sahip, Liyoyu bu gece öldürmeğe gelmiş.. artık generalden hayır yok!»

Halbuki general Liyo, saatler geçtikçe iyileşiyor, canlanıyor ve ölüme değil, hayata dönüyordu.

Gece yarısından sonra bütün zabitlerin inanışı değişmişti.

— Demek ki, diyorlardı, «Sahip» Liyoyu affetti.. uyurken geldi.. ağzına panzehir akıttı.

Ve ertesi sabah general Liyo tamamile iyileşerek ayağ kalkmıştı.

Kubilây han, general Liyonun çadırına geldiği zaman bu değerli kumandanı ayakta görünce yarı sevinç, yarı hayret ifade eden bir tavırla generalin yüzüne bakarak:

— Haniya, seni bana ölüm halinde yatıyor diyorlardı?!. Halbuki sen...

Liyo, hakanın sözünü şu cümle ile tamamladı:

— Halbuki ben ayaktayım... «Sahip» beni bu gece iyileştirmiş. Ben uyurken ağzıma panzehir akıtmış..

Kubilây çadıra girdi..

Generalin yerde serili duran yatağının kenarına oturdu.

Liyo:

— Ayağınız uğurlu geldi, hakanım! Çadırıma hayat getirdiniz!.

Diyerek başından geçenleri anlattı.

— Bu «Sahip» denilen ve istediği zaman yılan şekline giren sihirbazdan çok korkuyorum, hakanım! Sakın ona kötü gözle bakmayın!.

— Onun yüzünü görmedim ki..

— Bu civarda karşınıza bir yılan çıkarsa, onu da sakın öldürmeye kalkmayın!.

Kubilây düşündü:

— Dün çadırımın önünde bir yılan görünmüştüm. Nöbetçiler palalarına davranırken ortadan kayboldu.. acaba o mıydı?.

Liyo çocuk gibi çırpındı:

— Ta kendisi.. ta kendisi.. demek benden önce size gelmiş. İyi ki, onu vurdurmadınız!.

— Ben hâlâ şüphe içindeyim. Bir insanın istediği zaman yılan şekline girmesi kabil midir? Bir türlü inanamıyorum buna ben..

— İnanınız, hakanım! Bu adamın yeryüzünde eşi yoktur. O, benim gözümün önünde iki defa yılan oldu.. tekrar insanlığa döndü. Buna ilk önce ben de sizin gibi şaşıyordum. Fakat «Sahib»in ciddi yılan olduğunu öğrendikten sonra, inandım.. zaten görülen köy, kılağuz istemez, derler. Ben bu mucizeyi gözümle gördüm.

Ve geniş bir nefes aldıktan sonra ilâve etti:

— O bana Atsu vadisinde ordumuzun büyük bir bozguna uğrıyacağını da söylemişti. Dediği çıktı.. Japonlar fillerle büyük Moğol ordusunu dağıttılar. «Sahib» bunları vukuundan önce bana anlatmıştı.

Kubilây han merak içinde Liyoyu dinliyordu.

— Bu adamı nasıl görebilirim, Liyo? Onu görmek için bende de bir merak uyandı. Buralara kadar gelmişken, böyle bir adamı görmeden dönmek nasıl olur? Ben onunla görüşmek istiyorum.

Liyo cevap verdi:

— «Sahib»i görmek için, ilk önce Tiho şehrinde, onun affedildiğini bir «Hakan buyruğu» ile ilân etmek gerek. Bu onun kulağına giderse, belki o zaman emniyetle meydana çıkar.

— «Sahib»in bir korkusu mu var?.

— Şüphesiz. Sizden korktuğu muhakkak. Çünkü beni onun odasında baygın bir halde bulmuşlar.. bütün Moğol zabitleri: «O büyücü elimize geçerse boynunu koparacağız!) diyorlardı. Bu vaziyet karşısında «Sahib»in meydana çıkabilmesi için budala olması lâzım. Halbuki «Sahip» çok akıllı ve uzağı görür bir adamdır.

— Peki.. o halde onu cidden affediyorum. Hemen şehirde ilân edilsin.. ve «Sahib»le görüşmek istediğimi herkese söylesinler.

Hakan, Liyonun çadırından çıktı..

Büyük karargâha geldi.

Tihoda münadiler «Sahib»in affedildiğini ilân ediyorlardı.

Kubilâyın merakı gittikçe artıyordu..

— «Sahib» meğer ne yaman adammış.. ordumuzun bozguna uğrıyacağını bile önceden bilmiş!. O halde Cin-Kinin nerede olduğunu da bilecek.

Diye söyleniyor ve bu meşhur sihirbazı sabırsızlıkla bekliyordu.

***

Bir gölge.. ve bir hakikat

«Oğullarımadn hiç birini, Japonların bir şehrine değil, bütün Japonyaya değişmem..!»

Kubilây han

Hakanın otağı önünde bir gölge dolaşıyordu.

Nöbetçiler biribirlerine bakışarak:

— Bu, bir insan olsa gerek..

Diye söyleniyorlardı.

Ortalık yeni kararmıştı..

Nöbetçilere görünen bu garip gölge, biraz sonra bir hakikat oldu..

Zayıf, kısa boylu.. çocuk kadar küçülmüş vücudünü sıska dizlerinin üstünde güçlükle taşıyan dağınık saçlı bir ihtiyar, çadırın kapısı önünde dikilmiş duruyordu.

Hassa zabitleri bu kılıksız adamın buraya kadar nasıl gelebildiğine şaşıyorlardı.

Biraz önce görünen gölge, şimdi bir hakikat olmuştu.. zabitler şüphe ve tereddüdle ihtiyarın yanına sokuldular:

— Kimi arıyorsun?.

— Hakanı...

— Ne yapacaksın? Bir dileğin varsa söyle bize?.

— Hayır. Benim bir dileğim yok. Belki hakanın benden bir isteği vardır.. bir kere haber verin kendisine.

Zabitler gülümsediler:

— «Sahib» gelmiş diyelim... Öyle mi?..

«Sahib» gözlerini süzerek başını salladı:

(Arkası var)

Önemli işler müdürlüğü (üç büroyu havi olacaktır), 6 — Arşiv müdürlüğü (üç büroyu muhtevidir), 7 — Tercüme bürosu.

B) Birinci daire üç ve diğer daireler ikişer şubeden teşekkül edecektir. Dördüncü dairenin ayrıca lâboratuarı olacaktır.

Emniyet müdürlükleri teşkilâtı

Emniyet müdürlüklerinde de aşağıda yazılı muavin, şube müdürü ve şefleri bulundurulacaktır:

A) Ankara ve İstanbul vilâyet müdürlüklerinde ikinci sınıf emniyet müdürü derecesinde müdür muavini ile üçüncü sınıf emniyet müdürü derecesinde şube müdürleri.

B) Birinci ve ikinci sınıf emniyet müdürlüklerinde dördüncü sınıf emniyet müdürü veya birinci, ikinci sınıf emniyet âmiri derecesinde müdür muavini ve şube müdürleri.

C) Üçüncü, dördüncü sınıf emniyet müdürlüklerinde icabına göre birinci ve ikinci sınıf emniyet âmiri veya başkomiser ve yahut komiser derecesinde şube müdür veya şefleri.

D) — Kaza emniyet âmirliklerinde her derece komiserlerden şube şefleri bulundurulacaktır.

Ne maaş alacaklar?

Merkez ve taşra teşkilâtındaki müdür ve emniyet âmir ve memurlarına verilecek maaşlar şu şekilde tesbit edilmiştir: (Aşağıda gösterilen mikdarlar, bütçe encümeninin kabul ve tesbit ettiği mikdarlardır.)

Emniyet umum müdürü 125, umum müdür muavinleri 90, teftiş reisi 90, umum müdürlük şube müdürleri 80, emniyet başmüfettişleri 80 - 90, birnici sınıf emniyet ve polis müfettişleri 70, ikinci sınıf emniyet polis müfettişi 55, üçüncü sınıf polis emniyet müfettişi 45, emniyet müfettişleri 40 - 55, emniyet müfettiş muavinleri 30 - 35, Ankara ve İstanbul emniyet müdürleri 90, birinci sınıf emniyet müdürleri 80, ikinci sınıf emniyet müdürleri ve Ankara, İstanbul emniyet müdür muavinleri 70, üçüncü sınıf emniyet müdürleri ve Ankara, İstanbul emniyet müdürlükleri şube müdürleri 55, dördüncü sınıf emniyet müdür ve emniyet müdürlükleri müdür muavinleri ve şube müdürleri 45, ikinci sınıf emniyet âmiri, emniyet müdürlükleri muavinleri, emniyet müdürlükleri şube müdürleri ve şube müdür muavinleri 45, ikinci sınıf emniyet âmirleri, emniyet müdürlükleri muavinleri, emniyet müdürlükleri şube müdürleri ve şube müdür muavinleri 40, üniformalı ve sivil başkomiserler 35, komiserler 30, komiser muavinleri 25, üniformalı ve sivil polis memurları 20 lira, tedkik baş ve fen memurları 25, lâboratuar şefi ve baş tercüman 55, tercümanlar 40 - 45, müracaat memuru 25, başhekimler 55, hekimler 40 - 45, kabileler 16 - 25, sıhhat memurları 20 - 25, nezarethane memurları 20, birinci sınıf muamelât memurları 35, ikinci şınıf 30, üçüncü sınıf 25, dördüncü sınıf 20, beşinci sınıf 16 lira.

Kimler polis olabilecek?

Projeye göre polis mesleğine girmek için:

A) Türk olmak, B) Fiilî askerlik hizmetini yapmış olmak, C) 30 yaşından yukarı olmamak, D) 1,64 santimetreden kısa boyu olmamak, E) Gedikli erbaş ve diğer askerî okullara girecek talebenin bedenî kabiliyetleri hakkındaki hükümlere uygun derecede sağlam olmak, F) Sarhoşluk ve kumarbazlık gibi fena hallerle tanınmış olmamak, G) Süflî işlerle iştigal etmiş olmamak H) Ağır hapis veya altı aydan fazla hapis cezası ile veya namus ve haysiyeti muhil bir suç ile mahkûm olmuş bulunmamak, İ) Ecnebi kız ve kadın ile evli olmamak veya yaşar bulunmamak.

Orta mektep mezunları ile ordu veya jandarma küçük zabitliğinden ayrılmış olan veya orta tahsilini bitirmemiş olduğu halde dil bilen ilk mektep mezunları tercihen polis memurluğuna alınacaklardır. Bu suretle alınacakların terfi edebilmeleri polis memurluğunda altı sene hizmet etmelerine bağlı olacaktır.

Polis memurluğuna alınmış olanlar, polis enstitüsü ilk tahsil kısmını veya polis mektebi tahsilini ikmal edinceye kadar stajiyer olarak vazife göreceklerdir.

Altıncı ve daha yukarıdaki meslek memurlarının hukuk veya siyasal bilgiler okulu mezunu olmaları şarttır.

Liseden veya yedi senelik idadî veya bunlara muadil mekteplerden mezun emniyet âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartile polis enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kurslarını muvaffâkıyetle ikmal edenler emniyet teşkilâtı kadroları dahilinde yüksek tahsil görmüş addolunacaklardır.

Polis, köpek ve kuşları

Lâyihada yüksek tahsil görmüş emniyet memurlarının bilgilerini arttırmak için Avrupaya gönderilmelerini temin edecek hükümler vardır. Buna dair olan maddelerden birinde polis köpek ve kuşları gibi hayvanların yetiştirme tarzlarını ve motörlü vasıtaları kullanma usullerini tatbikî bir şekilde öğrenmek için polis ve komiserlerden Avrupaya stajiyerler gönderilebileceği tasrih olunmuştur.

Para mükâfatı

1470 sayılı kanunun hükümlerinden başka aşağıdaki hallerde dahi mükâfat verilmesi projenin ihtiva ettiği esaslardandır:

A) Memleketin emniyet ve âsayişi ve devletin menfaatleri ve efradın mal, can ve iffetini koruyucu yüksek hizmetleri görülenlere emsali hasılı üzerinden bir maaş nisbetinde.

B) Fevkalâde ahvalde hayatını tehlikeye koyarak büyük yararlıklar gösterenlere emsali hasılı üzerinden iki maaştan bir snelik maaş mikdarına kadar.

Bugünkü memurların yeni kanuna göre muadil dereceleri ne olacak?

Hâlen hizmette bulunan memurların bu projenin hkümlerine göre muadil dereceleri aşağıda gösterilmiştir:

1 — Üçüncü komiserler: Komiser muavinliğine.

2 — İkinci komiserler: Komiserliğe.

3 — Birinci komiserler: Başkomiserliğe.

4 — Birinci sınıf emniyet memuru, birinci sınıf polis müfettiş muavini ve bu derecede bulunan diğer memurlar: Birinci sınıf emniyet âmirliğine.

5 — İkinci sınıf emniyet memuru ve polis müfettiş muavini ve bu derecede olan diğer memurlar, ikinci sınıf emniyet âmirliğine.

6 — Birinci sınıf emniyet müdürlüğü: İkinci sınıf emniyet müdürlüğüne.

İkinci sınıf emniyet müdürlüğü: Üçüncü sınıf emniyet müdürlüğüne, üçüncü sınıf emniyet müdürlüğü dördüncü sınıf emniyet müdürlüğüne.

8 — Merkez memuru tedkik başmemurluğuna ve birinci, ikinci sınıf memurlar da tedkik memurluğuna tekabul edecektir.

Kadroda müstahdem ve yukarıda ünvan ve muadil dereceleri gösterilen memurlar yeni derece maaşlarını alacaklardır.

Polis merkez memurları baş komiser olarak istihdam edileceklerdir. Ve münhal vukuunda tercihen tayin edilmek üzere ikinci sınıf emniyet âmirliği hakkını iktisab edeceklerdir.

Projenin kanuniyet kesbi tarihinden itibaren iki sene içinde yalnız bir defaya mahsus olmak üzere emniyet umum müdürlüğü muavinliği, emniyet başmüfettiş ve müfettişleri, teftiş heyeti reisliği, emniyet umum müdürlüğü daire reisleri ve polis enstitüsü müdürlüğü vazifelerine 1452 numaralı kanunun 8 inci maddesinde yazılı müddetleri ikmal etmiyenler dahi yüksek mektep mezunu olmak şartile tayin edilebileceklerdir.

İstanbul polis mektebi müdür ve memurlarının maaşları

İstanbul polis mektebi müdür ve muavinlerinin maşlrası projeye bağlı bir cedvelde ayrıca gösterilmiştir.

Bu cedvele göre müdür 70, dahiliye müdürü 40, dahiliye başkomiseri 35, dahiliye komiseri 30, dahiliye komiser muavini 25, kanunlar ve nizamlar, ceza kanunları, cografya ve tarih, belediye kanun ve nizamları, fotograf, parmak izi telsiz muhabere usulleri, meslekî terbiye, meslek tarih ve hizmeti fiiliye, makiyaj, kıyafet ve hüviyet değiştirme muallimleri 35, mekteb hekimi ve hıfzıssıhha muallimi 55 lira.

hataları nasıl düzeltilecek?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Kanun hükmü, tashih salâhiyetini maddî hata ve yanlış nisbet tatbiki ile takyid etmeyib bunlar gibi açık bir konunsuzluk şeklinde görülen hataların da düzeltilmesine salâhiyet verilmiştir.

Tatbikatta içtihadlara yer bırakmamak ve yeknasaklığı temin etmek maksadile bu salâhiyet aşağıda gösterilen hallerde kullanılacaktır.

1 — Kazanç vergisine tabi bir iş ve teşebbüsle iştiğali olmıyan bir kimseye vergi tarhi ve vergiye tabi bir şahsa mükerrer vergi tarhedilmesi.

2 — Vergi tarhiyatında hesab hatası yapılması.

3 — Vergi nisbetlerinin tatbikinde yanlışlık yapılması.

4 — Gayri safi irad üzerinde vergiye tabi mükelleflerde, mükellefin icrayı ticaret ve sanat eylediği mahallin gayri safi iradının vergiye matrah ittihazında yanlışlık yapılmış, veya emlâk vergisi carî olan mahallerde kıymeten irada intikal esnasında hesap veya nisbet yanlışlığı yapılması.

5 — Bir mahollin bir kısmında ticaret veya sanat icra edildiği halde tamamının gayri safi iradı üzerinden, veya tamamda icrayı ticaret ve sanat olunduğu halde bir kısmının gayri safi iradı üzerinden vergi tarh olunması.

6 — serbes meslek erbabının tayin olunan sanatlarına göre maktu vergilerinin yanlış hesab edilmesi ve bir yazıhanede şerik olarak çalışanların gayri safi irad üzerinden ödeyecekleri vergilerden tenzilât yapılmamış veya şerik olmıyanlar hakkında tenzilât icra edilmiş olması.

7 — Gündelik gayri safi kazanç üzerinden vergiye tabi olan mükellefler de vergiye matrah olan gündelik gayri safi kazancın komisyonca tesbit olunan mıkdardan fazla veya noksan alınması veya nakil vasıtaları adedine göre verginin fazla veya noksan tarhedilmesi.

8 — Kanunî mecburiyetlerin ifa olunması dolayısile, 42, 51, 52, 53, 58, 67 ve 85 inci maddelerde yazılı ceza kısımlarının fazla veya noksan yapılması,

9 — Beyannameye tabi olan veya gayri safi irad üzerinden vergi veren mükelleflerden sene içinde işe başlıyanlara o sene için vergi tarhı,

10 — Sene içinde işini bırakan gayri safi irad üzerinden vergiye tabi mükelleflere çalıştığı müddete nazaran fazla ve ya noksan vergi tarh olunması,

Hayvan vergisinde yapılacak yanlışlıklar nasıl düzeltilecek?

2897 numaralı hayvan vergisi kanununun 22 nci maddesinde, mükelleflere kendi beyanlarına uymıyacak şekilde tahakkuk ettirilen vergilerden gerek hayvanın nevi ve adedi, gerek 18 inci maddede yazılı vergi mıktarları noktasından maddî hata yapıldığı takdirde vilâyetlerde varidat müdürleri ve kazalarda mal müdürlerinin tasvibile bu hataların tashihine mezuniyet verilmiştir. Bu salâhiyet şu hallerde kullanılacaktır.

1 — Hayvanlar vergisine tabi hayvanı bulunmıyan bir mükellefe vergi tarhı,

2 — Malik olduğu hayvanın nevi ve adedine göre tarhı lâzım gelen vergiden fazla veya noksan vergi tarh olunması,

3 — Kanunun 18 inci maddesindeki vergi mıktarının fazla veya noksan hesab edilmesi,

4 — Vergi tarhında hesab hatası yapılması,

5 — Kanunda yazılı ceza hadlerinin noksan veya fazla tatbiki,

Veraset ve intikal vergisi

787 ve 1836 numaralı kanunlarda bu verginin tarh muamelelerinde vukua getirilecek hataların ne suretle düzeltileceği gösterilmemiştir. Bununla beraber bir kimseye kanunen mükellef değilken vergi tarhı veya kanunun gösterdiğinden fazla tarhedilmesini icabettirecek hataların idareten düzeltilmesi tabiî sayılmıştır.

Bina vergisi

İzahnameye göre bu vergide iki nevi yanlışlık yapılabilir:

1 — Tahrir muamelât ve kayudatında;

2 — Verginin tarh muamelesinde,

1837 numaralı bina vergisi kanununun 27 nci muaddel maddesinin son fıkrasında (kayıd hataları her zaman düzeltilebilir) hükmü mevcuttur. Bu hükme müsteniden gerek tahrir muamelât ve kuyudatında, gerek tarh muamelesinde vukua getirilecek hataların hemen düzeltilmesi icabeder.

Muamele vergisi

Muamele vergisinde yapılacak düzeltilmeleri icabettirecek hatalar da nelerden ibaret olabileceği aşağıda gösterilmiştir:

1 — Ayni mükellefe ayni ay için mükerrer vergi tarhedilmiş olması,

2 —Mevaddı iptidaiye tenzilâtının icra vekilleri heyetince tasdik edilmiş olan cedvelde yazılı nisbetlerden fazla veya noksan hesab olunması,

3 — Mamulâtını münhasiran harice çıkaran sınaî müesseselere vergi tarhedilmesi,

4 — Kanunun 21 inci maddesinde yazılı cezaların fazla veya noksan tatbik olunması,

5 — Tarh muamelesinde hesab hatası yapılması,

2430 numaralı kanunda iptidaî mevada müteallik verginin tarh ve tahakkuk muameleleri için hususî hükümler bulunduğundan yukarıda sayılan hatalar hakkındaki hüküm, münhasiran varidat idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen sınaî müesseselerle sigorta şirketleri banka ve bankerlerin muamele vergileri hakkında tatbik olunacaktır.

BİR TAVSİYE!

Oğlumun evlenme günü yaklaşıyor. Cihaz takımlarını almak için bir çok mağazalar dolaştım, zevkime ve hüsnü intihabıma göre münasip takımlar bulamadım. Nihayet komşumun tavsiyesile Beyoğlunda Galatasaray Lisesi karşısında 178 No. lu **DAVİD** mağazasını ziyaret ettim ve lâzım olan gömlekleri, pijamaları, rop dö şambrları, iç çamaşırları, çorapları, kravatları vesairenin öyle cazip, öyle nefis çeşitlerini gördüm ki hayran kaldım. Hemen ısmarladım, aldım ve bu suretle hepsini bir günde mükemmelen hazırlamış oldum.

Dr. Hafız Cemal

(LOKMAN HEKİM)

Dahiliye mütehassısı

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2,5 tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah «9,5 - 12» saatleri hakikî fıkaraya mahsustur. Muayenehane ve ev telefon: 22398. Kışlık telefon: 21044

15,000 liraya satılık apartıman

Kurtuluş tramvay caddesi üzerinde ve durak yerinde altışar odalı üç ve üçer odalı üç yani altı daireyi ve altında bir dükkânı muhtevi güneşli, havadar iyi bir apartıman on beş bin liraya satılıktır. (Akşam) ilân memurluğuna müracaat. Telefon 24240

Hiç Bir Şey ifade Etmez

Bir çok genç kızlar, ihtiyar göründükleri halde .... bir çok anneler de genç gibi görünüyorlar...

Bu meselede yaş mevzuubahis değildir. Asıl rol oynıyan belki cildinizdeki «Biocel» hayat hüceyreleri) nin miktarıdır.

Cildinizdeki "Biocel„ i canlandırınız ve her ne yaşta olursanız genc bir ten temin ediniz.

Cildinizdeki «Biocel» nisbeti derecesinde yüzünüzde gençlik vardır. Cildin tazeliğini ve gençliğini muhafaza ve idame için tabiatin cildde yarattığı bu kıymetli cevherin kurumasına meydan vermeyiniz. Onu, genç hayvanlarda gizlenmiş cild hüceyratı merkezinden istihsal edilmiş saf ve taze Biocel ile besleyip canlandırınız. Bu şayani hayret cevherin cildiniz için büyük bir tesiri vardır. Biocel'in tabiî ihtiyatını ihya edecek ve hali takayyüzde bulunduracaktır. O zaman, cildiniz, kendi kendine yaşın ilerleme alâmetleri olan buruşuk, çizgi, siyah benlerden kurtulacak ve hakikî ve devamlı bir gençlik manzarası alacaktır. Cild için yalnız bir tek «Biocel» li unsur vardır. O da (pembe renkli) Tokalon kremidir. Hemen bu akşam yatmazdan evvel tatbik ediniz. Sabah ta beyaz rengindeki Tokalon kremini kullanınız. Cazib ve şayani hayret neticeler elde edeceksiniz. 72 yaşlarındaki kadınlarda buruşukluklar kalmıyacak ve 50 yaşlarındaki kadınlar ancak 30 yaşlarında görüneceklerdir. Genç kızlar da hiçbir vakitgörmedikleri cazip bir güzellikte bir tene malik olacaklardır.

Binlerce Tokalon müşterisinden müessesemize mektub yazanların müşahedeleri kendiliğinden gelen en kıymetli delillerdir:

(Yağsız cildim daima çatlar ve kırışırdı. Tokalon buna mâni oldu.)

K. S... M. E. Manisa

(Düz ve pürüzsüz bir yüze ancak Tokalon kremile malik oldum. Bütün arkadaşlrım yüzümdeki değişikliğe hayret ettiler.)

M. F. sokak No. M. Bursa

Mektubların asılları dosyalarımızda saklıdır.

DOYÇE ORIENTBANK

Dresdner Bank Şubesi

Merkezi: Berlin

Türkiyede Şübeleri:

istanbul (Galata ve istanbul)

Depo: Tütün Gümrük

izmir

Her türlü banka muamelâtı

MAZON MEYVA TUZU

MİDE ve BARSAKLARI kolaylıkla boşaltır. edilmiş bir tuz otup MÜMASİL MÜSTAH **İNKIBAZI** ve ondan mütevellid Baş ağrılarını defeder. Son derece teksif ZARLARDAN DAHA ÇABUK, DAHA KOLAY ve DAHA KATÎ tesir eder. Yemeklerden sonra alınırsa HAZIMSIZLIĞI, MİDE EKŞİLİK ve YANMALARINI giderir. MİDE ve BARSAKLARI ALIŞTIRMAZ. Ağızdaki kokuyu ve tatsızlığı defeder. MAZON isim ve HOROS markasına dikkat.

Neden Aspirin ?

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

Diş Macunlarının İncisi

KOHİNOR

Diş Macunudur.

Bunu bir kere kullananlar artık ayrılamazlar.
Kullanmamış olanlar bir denesinler.
İzmir satış şubesi: Bay Ahmet Buldanl oğlu

NASIR İLACI KANZUK

DOKTOR JEMSİN

Amerikada uzun tetkikat neticesi olarak bulduğu bir formüldür. KANZUK NASIR İLÂCI en eski nasırları bile kökünden çıkarır. Ciddî ve şayanı itimat bir nasır ilâcıdır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

BEYOĞLU - İSTANBL

SATILIK VİLLÂ

Büyükdere ve Mesarburnu arasında deniz kenarı, cadde üzerinde on beş odalı, bahçeli, ormanlı ve mobilyalı kâgir bir VİLLÂ Satılıktır. Talibler in Galata Tünel caddesi 48 numarada Mihran Gésar oğulları Ticarethanesine müracaatları.
Telefon: 40308

TURK HAVA KURUMU

BUYUK PIYANGOSU

2 ci Keşide 11 Haziran 937 dedir

Büyük ikramiye 40.000 liradır.

Bundan başka : 15,000, 12,000, 10,000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır.

Ayrıca : (3.000) liradan başlıyarak (20) liraya kadar büyük ve küçük birçok ikramiyelerle amortileri havi olan bu zengin plândan istifade etmek için bir bilet almaktan çekinmeyiniz...

Umum Emlâk Acentesi

Galata Ömerabit han 2. ci kat
No. 24

EHVEN ŞERAITLE

EMLÂK İDARESİ

KİRALIK APARTIMAN
EMLÂK
ALIM ve SATIMI

TELEFON: 49419

Dr. MEHMED IZZET

Dahiliye mütehassısı

Muayenehane: Cağaloğlu Nuruosmaniye caddesi No. 17 Baha Bey Apartımanı pazardan maada hergün 13 - 17 hastalarını kabul eder. Telefon: 23925

Dr. İHSAN SAMİ

TİFO AŞISI

Tifo ve paratifo hastalıklarına tutulmamak için tesiri katî, muafiyeti pek emin taze aşıdır. Her eczanede bulunur. Kutusu 45 kuruştur.

Dr. FETHİ

LABORATUVARI

Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu

Kan, idrar, balgam, mevadı gaita tahlilleri ve (İDRAR VASITASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATİ TEŞHİSİ) *yapılır.*

Beyoğlu : Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı Tel. 40534

Daktilo aranıyor

Lâboratuarda çalışabilecek daktilo bilir bir kız lâzım. Saraçhanebaşında İbrahim Halil Eczanesine müracaat.

İstanbul Defterdarlığından :

Cins ve mevkii	Senelik muhammen kirası Lira	Kira müddeti
Kadıköyünde Fenerbahçe Mesiresi yanında Millî Emlâke ait eski Bostan ve bu Bostan ile Deniz arasındaki Kumsal mahallini müştemil 15283 metre murabbaı Deniz Banyo mahalli.	225	3 Yıl
Tophanede Boğazkesen caddesinde 4 No. lı Dükkân.	108	2 »
» » Necati B. caddelerinin birleştiği köşede kâin 2 ve 335 No. lı Gazino.	318	2 »
Tophanede Necati B. caddesinde 351 No. lı Dükkân.	120	2 »
» » » 359 » »	120	2 »
» » » 361 » »	96	2 »
» » » 379 » »	42	2 »

Yukarıda cins ve mevkileri yazılı yerler hizalarındaki senelik kira ve müddetler üzerinden açık arttırma usulile kiraya verilecektir. İsteklilerin ve tediye şeraitini öğrenmek isteyenlerin 27/5/937 Parşembe günü saat on dörtte % 7,5 pey akçelerile Millî Emlâk Müdürlüğünde toplanan komisyona gelmeleri. M. (2689)

OSMANLI BANKASINDAN
İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata İdarei Merkeziyesile Yenicami ve Beyoğlu Şubeleri Gişeleri ve Kiralık kasa daireleri, gelecekHaziranın 1 inci Salı gününden itibaren işarı ahire kadar, aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaktır:

GALATA İDAREİ MERKEZİYESİLE BEYOĞLU ŞUBESİ:

GİŞE SAATLERİ:

Saat 9 dan 12 ye kadar
» 13,30 » 15,30 a » } Adi günlerde
» 9 » 11,30 a » Cumartesi günleri

KİRALIK KASA DAİRELERİ SAATLERİ:

Saat 9 dan 12 ye kadar
» 13,30 » 17 » » } Adi günlerde
» 9 » 12,30 a » Cumartesi günleri

YENİCAMİ ŞUBESİ:

GİŞE SATTLERİ:

Saat 9 dan 15,30 a kadar Adi günlerde
» 9 » 11,30 » » Cumartesi günleri

KİRALIK KASA DAİRELERİ SAATLERİ:

Saat 9 dan 17 ye kadar Adi günlerde
» 9 » 12,30 a » Cumartesi günleri

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden :

1 — Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün 585 talebesi ile 140 müstahdeminin Haziran 937 iptidasından Mayıs 938 sonuna kadar bir senelik sabah, öğle ve akşam yemekleri kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — 5 Haziran 937 tarihine rastlıyan Cumartesi günü saat 11 de ihalesi yapılacaktır.

3 — Talebenin beheri için 50 ve müstahdeminin beheri için 30 kuruş günlük iaşe bedeli tahmin edilmiştir.

4 — Muvakkat teminatı tutarı olan 6666 liralık Banka mektubu veya vezne makbuzlarile tekliflerini muhtevi zarflarının ihaleden bir saat evveline kadar Komisyon Reisliğine vermeleri ve ihale saatinde komisyonda hazır bulunmaları.

5 — Fazla izahat ve parasız şartnamesini almak istiyenlerin Yüksek Enstitü Daire Müdürlüğüne müracaatları ilân olunur. (120) (2896)

GÜNEŞLE YAĞMURA GÜVENME

Yağlı ve yağsız acı badem, yağsız kar ve yarım yağlı gece

HASAN KREMLERİ

Çilleri ve sivilceleri ve lekeleri kat'iyyen izale eder.

İhtiyarları gençleştirir, gençleri güzelleştirir.

Hasan ismine ve markasına dikkat

HASAN DEPOSU: İSTANBUL, ANKARA, ESKİŞEHİR, BEYOĞLU, BEŞİKTAŞ.

Sofrada

İNHİSAR SOFRA TUZU

fakat MUTFAKTA...

İnhisar

MUTFAK TUZUNDAN ŞAŞMAYINIZ!

RADYOLİN'in

Göz kamaştıran muvaffakiyeti

Terkibinin yüksek fennî kıymetine rağmen, rekabet kabul etmez derecede ucuz ve sarfiyatının çokluğu sebebile daima taze olmasından ileri geliyor.

«Radyolin» bütün memleketin tasdik ettiği bu meziyetleri sayesinde halkı yabancı ve pahalı diş macunlarından kurtarmıştır.

Hakikaten; ne güzel ve ne beyaz dişlere malik bulunuyorsunuz !..

«Jale» Kolynos diş macunu dişlerinizi ne çabuk beyazlatmış ve parlatmış olduğuna hayran oluyorum. Bu tecrübeyi gördükten sonra bir çok müstahzarat arasında donuk ve sararmış dişleri KOLYNOS kadar beyazlatan ve parlatan bir eşine daha rasgelmedim. Sanki öz terkibinde bir gençlik kaynağı var!..

Kullanması çok idareli ve herkesin sevdiği ve hoşlandığı Amerikan KOLYNOS diş macunu kullanınız!..

Sizi iz'aç ve elbiselerinizi tahrip eden T E R in izalesi için

SU - DO - RO - NO Pertev

Kullanışı : PEK KOLAY

Tesiri : KAT'î ve DEVAMLI

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — 2/IV/937 tarihinde şartname ve resmi mucibince kapalı zarf usuliyle satın alınacağı ilân edilen kıyım makineleri bıçaklarını bilemeğe mahsus 8100 lira muhammen bedelli 3 adet bileme makinesinin eksiltme tarihi temdit edilerek 3/VI/937 tarihine rastlıyan perşembe günü saat 15 şe talik edilmiştir.

II — Muvakkat teminat (607) lira (50) kuruştur.

III — Şartnameler parasız olarak her gün İnhisarlar Levazım ve Mübayaat şubesinden ve (M 16-195) sayılı resimleri İnhisarlar Tütün Fabrikalar şubesinden alınabilir.

IV — Eksiltmeye girmek isteyenlerin ihale gününden en az bir hafta evvel fiatsız tekliflerini İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tütün fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerinin kabulüne dair mezkûr şubeden vesika almaları lâzımdır.

V — İsteklilerin yukarıda tayin olunan gün ve saatte eksiltmeye girebilmeleri için mühürlü teklif mektubunu ve IV üncü maddede yazılı vesika ile kanunî vesikaları, % 7,5 muvakkat teminat akçesini ihtiva edecek olan kapalı zarflarını en az ihale günü tâm saat 14 de kadar Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonu reisliğine makbuz mukabilinde teslim etmeleri ilân olunur. (1916)

NERVİN

Sinir ağrıları, asabî öksürükler, asabî zayıflık, uykusuzluk, baş ve yarım baş ağrısı, baş dönmesi, baygınlık, çarpıntı, ve sinirden ileri gelen bütün rahatsılıkları giderir.

NEŞESİZLİK

Sıkıntı ve bayılma hisleri

KARDOL

Kullanarak

Neşe, Ferahlık ve zindegiye avdet

Belsoğukluğu

ve FRENGİYE yakalanmamak için en iyi ilâç ancak

PROTEJİNDİR

Sahibi Necmeddin Sadak — Umumî neşriyat müdürü: Enis Til
Akşam matbaası